

Arad ivóvize

Aradváros tegnapi tanácsülésén interpelláció hangzott el, amely Arad vízvezetéki vízének élvezhetetlen voltát tette panasz tárgyává. Az Aradi Közlöny már évek óta felszinen tartja ezt a kérdést és időnként sürgető hangon tolmácsolja a város közönségének mindennap megnyilvánuló óhaját: adjanak jó, egészséges ivóvizet Arad polgárainak. És ennek a kérdésnek nem szabad lekerülni a napirendről mindaddig, amíg ez az óhaj teljesítve nincs és Arad vissza nem kapja régi, jó ivóvizét, amely messze földön nevezetes volt. Aki csak megízlelte valaha a régi aradi ivóvizet, az elragadtatással nyilatkozott róla és külföldi városok is ideküldték szakértőiket, hogy tanulmányozzák az aradi vízmű szerkezetét, amely ilyen pompás, jó vízzel látja el a várost. Évekkel ezelőtt azonban valakinek eszébe jutott, hogy az aradi vízműveknél a szűrőkészülék teljesen fölösleges és a „bölcs“ idea hamarosan cselekvéssé fajult. Barbár kezek nekiestek a szűrőkészüléknek, kiemelték és a „takarékos“ városvezetők hozzájárultak ahhoz az ideához, hogy a készüléket eladják. Azt a szakközeget, aki ezt az ideát végrehajtotta, azt nyomban le kellett volna tartóztatni tudatlanságból elkövetett károsítás miatt.

Azóta Arad ivóvize förtelmesen rossz. A vízvezeték csövéből sárgás színű, vasizű, büzös folyadék ömlik és szaga oly undortkeltő, hogy még mosdásra is alig lehet használni. A szódavizgyárosok szobrot emelhetnének annak, aki Arad ivóvizét a szűrőkészülék kiemelésével ennyire elrontotta. Jóízű vizet már nem lehet inni Aradon és szégyene lett a városnak az az intézmény, amely valaha büszkesége volt.

A tegnapi tanácsülésen elhangzott interpelláció csak egy megnyilvánulása volt az általános és állandó elégedetlenségnek, amelyet az aradi ivóvíz élvezhetetlensége okoz és némi reménnyel tölt el bennünket Lutai Cornel dr. polgármester válasza, amely szerint az aradi víz feljavítására már megkezdődtek a munkálatok. Mi teljes mértékben elismerjük Arad polgármesterének képességeit és koncepcióját. Lutai Cornel dr. érdeműl tudjuk be azokat a tekintélyes jövedelmeket, amiket a különböző városi üzemek lukratívva tétele révén a városnak szerzett. Minden dicséret a polgármester esztétikai érzékének, amelyről tanúságot tett a Fő-tér parkírozásával és a város központját elcsufító vásároknak a periferiákra való kihelyezésével. Az ő nevéhez fűződik Arad közúti közlekedésének feljavítása, úgy hogy a város legtávolibb pontjait is el lehet érni autobuszon. Az ő érdeme, hogy az uccákat gépjármű öntözőkocsival fecskendezik, de mindezeket az alkotásokat meg kellett volna előznie a vízművek restaurálásának. Sorrendben először is jó, egészséges vizet kellett volna biztosítani Arad közönsége részére és nem lehet ok ennek elodázására az a körülmény, hogy a vízvezeték rendbehozása óriási összegeket emészt fel. A régi Arad vezetősége, amely a kutak helyébe Európa egyik legmodernebb vízművét létesítette, nem sajnálta a milliókat, Angliából hozatott szakértő mérnököket. Ha az akkori vezetőség hajlandó volt az áldozatra, úgy a mostaninak sokkal inkább módjában van az új jövedelmekből helyrehozni azt, amit néhány évvel ezelőtt gondatlan kezek elrontottak.

Briand békebeszéde a genfi konferencián

A leszerelés ügye szerinte előrehaladott stádiumban van — Páneurópát a Népszövetség keretén belül akarja megoldani — „Ki kell építeni a háborút megelőző biztosítékokat“

Henderson súlyos kritikája a leszerelésről

GENF, szeptember 11. A Népszövetség közgyűlésének mai ülésén Briand francia külügyminiszter beszéde volt a főesemény. Arra a hírre, hogy Briand beszél, hatalmas érdeklődés nyilvánult meg. A közönség számára fenntartott padsorok zsufolásig megteltek. A magyar delegáció tagjai, kivétel nélkül megjelentek az ülésen, de azon résztvevő gróf Bethlen István miniszterelnök is. Briand zajos tapsoktól kísérve lépett a szőszékre és beszédét a következő szavakkal vezette be:

— Kettős címen állok itt. Először, mint francia delegátus, másodsor, mint huszonhét állam megbízottja, a Páneurópa-kérdés dolgában.

Azután rámutatott arra, hogy a népek bizalma megnövekedett a Népszövetség iránt, benne látják a háború megakadályozóját. A különböző egyezmények, szerződések és regionális megállapodások a Népszövetség védnöksége alatt nagymértékben garantálják a

háború megelőzését és a biztonság körülbástyázását. Majd szavait így folytatta:

— *Ki kell építeni ezeket a biztosítékokat, mert erkölcsi lehetetlenség, hogy azok az államok essenek áldozatul az esetleges háborúnak, amelyek hittek a Népszövetség erkölcsi erejében.*

Utána megállapítja, hogy a leszerelés ügye előrehaladott stádiumban van. Lendülettel szavakban hangoztatta békeszerető szellemét és annak a reményének adott kifejezést, hogy minden állam kormánya egyformán keresi a háború kikerülését. A Népszövetségnek a meghatározottabbban kezébe kell venni azt az akciót, ahol a békét kovácsolják össze.

— *Semmitse békevágy nem juthat pozitív eredményre, ha nem a Népszövetség oltalma alatt történik. Nagy vívmány az, hogy az államok egyhangúlag megállapítják, milyen nagy jelentőséget tulajdonítanak a szövetség megvalósításának.*

„Ott, ahol én vagyok, ne legyen háború“

Vázolta, hogy mi történt a gondolat körül azóta, amióta tavaly ugyanezen a helyen szóvá tette. Megelégedéssel konstata, hogy a Páneurópa, kérdőívet valamennyi állam sietett megválaszolni. E szerint, mindegyik alapos és komoly megfontolás tárgyává tette a tervet. Leszögezte, hogy sohasem szabad arra gondolni, hogy a terv a Népszövetség hatáskörét csorbitja.

— *Huszonhét európai állam valamennyi tagja — mondotta továbbá — alapos megfontolás után hozta meg határozatát, amelyet közgyűlés elé terjeszték. Szükséges a Népszövetség támogatása tervéhez és szükségesnek tartom annak kijelentését, hogy önök ne tápláljanak ezzel kapcsolatosan hátsó gondolatokat. Várjuk a biztatást, hogy a kijelölt úton haladunk tovább, mert mi a béke után*

járunk. Szilárd akaratom az, hogy ott, ahol én vagyok, ne legyen háború. Bármilyen nagy az ellentét az egyes államok között, azokat mindegyikben át kell hidalnunk. A leszerelést becsülettel kell betartani.

Beszéde közben célszót tett arra a tárgyalásokra, amelyek Franciaország és Olaszország között folynak:

— Országom megbeszélést folytat egy szomszédos baráti állammal, amelyek remélem, hogy kielégítik a londoni egyezményt és előmozdítják a leszerelés ügyét.

Az ülés résztvevői azonnal fölismerék Briand célszát és ezt a kijelentését nagy tetszéssel fogadták, de ugyanugy békeszeretőtől áthatott expozéját is sürüm szakította meg taps és utána is percekig ünnepelték a Népszövetség tagjai s a közönség.

Henderson bátorhangu felszólalása

A népszövetség délutáni ülésén nem kisebb érdeklődés közepette Henderson angol külügyminiszter mondott hatalmas expozét és többek között a következő feltűnést keltő kijelentéseket tette:

— *A brit kormány — mondotta. Henderson — örömmel üdvözlö Briand Páneuróparól szóló tervét, amelyet véleménye szerint a Népszövetségnek kellene megvalósítani. Így is öröme szolgál, hogy egyre több állam csatlakozik a békebírósg gondolatához és ez, ha lassu tempóban is, a népek megértéséhez vezet.*

Henderson külügyminiszter azután rátért a leszereléssel kapcsolatos kérdésekre. Bezáradé folyamán kifejtette, hogy az elmúlt tizenegy esztendő sem váltotta be azt a kötelezettséget, amelyet az összes államok a leszerelésre vonatkozólag vállaltak. A leszerelés helyett mindenütt fegyverkezésről szóló hírek terjengek és a világ népei joggal türelmetlenkednek már és kétségbevonják jóhiszeműségét és jelentőségét.

— *Ideje már — folytatta Henderson — hogy végre gyakorlati lépésekkel valósítsuk meg a leszerelést, ne csak frázisokkal. A leg-*

közlebb összehívandó leszerelési világerőkezletnek lesz csak kötelessége, hogy erélyes lépésekkel megakadályozza a jövő új háborúját, amely még a világháborúnál is borzalmasabbnak ígérkezik.

BERLIN, szeptember 11. Henderson angol külügyminiszter beszéde az esti órákban vált ismeretessé Berlinben és mindemitt mély benyomást keltett. Az esti lapok vezércikkben foglalkoznak a beszéddel és kijelentik, hogy ilyen világos és erélyes szó sohasem hangzott el még egyetlen győztes állam felelős miniszterének ajkairól. Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak Henderson bátor állásfoglalásáért.

Miért utazott ol hirtelen Grandi Genfből?

LONDON, szeptember 11. A Daily Telegraph vezércikkben foglalkozik Grandi olasz külügyminiszternek Genfből való hirtelen távozásával. A vezércikk kifejti, hogy a miniszter váratlan távozásának egyedüli oka az olasz-jugoszláv viszony végsőkig való feszültségében keresendő. Remény van azonban arra, hogy a két állam között nem kerül összezapásra sor és az utolsó pillanatokban el lehet kerülni a háborút.

VIRÁGZÓ ÜZLETVÁROS ÉPÜL

Csendesen folyik városzerte az alkotó munka — Világvárosi arányu lesz az új vásártér — Kereskedők és iparosok ostroma az új üzletekért — Érdekes körút az épülő városban — „Nem lehet megállítani egy város fejlődését“

ARAD, szeptember 11. A városháza toronyórája elüti a reggeli nyolc órát és az Arad 2-es számú polgármesteri autó túlkölve áll meg a Ferenc-tér egyik háza előtt, ahol Lutai Cornel dr. polgármester lakik. Arad polgármestere már dolgozószobájában ül és a közeli hónapok terveit dolgozza ki.

— Most egy kicsit körülutazunk a városban — mondja a polgármester — és megmutatom magának, hogy milyen munka folyik a város fejlesztésére. Meg fogja látni, hogy csendben, dobszó nélkül Arad legelhanyagoltabb területein új és virágzó városrészek épülnek.

Szemétdomb helyén üzletváros

Az autózajtalanul siklik át a városban és megkezdődik a körút. Az autó először a lovas-tüzek laktanyájához robog. A laktanya mellett hatalmas térségen épületek emelkednek és a munkások egész tömege dolgozik serényen az új üzletváros felépítésén. A tér közepén még szemétdomb emelkedik, de körös-körül már fehérre meszelt házak épülnek és lassankint kibontakoznak a pár hét múlva megnyíló vásártérület konturjai. Itt létesül az ugynevezett obor, a vásártér, amely ezt az eddig elhanyagolt környéket virágzó üzletvárossá fejleszti ki. Lutai dr. lelkesen magyaráz:

— Összesen hetven szoba épül a tér körül. Hét már teljesen készen áll, tizenkettőn most dolgoznak és miután a városi tanács tegnapi ülésén sikerült újabb 300.000 lejt megszavaztatnom erre a célra, még nyolc szobát tudok felépíteni. Egy-egy szoba 20 és fél négyzetméter területű, magassága 2 és fél méter. Azok a gyümölcs és élelmiszerárusok, akik kocsiszámra hozniak be árut, itt helyezkednek el. A szobákban kályhát állítunk fel, úgy hogy az árusok

télen is itt aludhatnak. Egy ilyen helyiségben egy vagon áru fér el. A tér felé kinyitható üzleti pult nyílik, ahol az árus közszemlére helyezheti áruját, a tér közepén pedig hatalmas fedett kocsi-szín lesz, ahova a kocsikat elhelyezik. Mindenfelé rendes kövezett utak vezetnek és hatalmas kapun át történik a kocsiközlekedés. A tér másik oldalán vasuti sín vezet az állomásig, úgy hogy a vagonok ki és berakása is kényelmesen megtörténhetik. Biztosítom, hogy őszre virágzó üzletváros működik itt.

— Az érdeklődés már előre is nagy — folytatja a polgármester — borbélyok, cukrászok, vendéglősök és más kereskedők és iparosok jelentettek be a városnak, hogy helyiséget akarnak bérelni az obor területén. A közönség számára is könnyen hozzáférhető lesz a vásártér, mert olcsó és jó autbuszközlekedés indul meg a város minden része felé.

A munkások serényen rakják a téglákat, mintha bennük is égne Arad polgármesterének lelkesedése, amely egy elhanyagolt, szemétdombnak használt területet az energia varázsvesszőjével életre kelt.

Garázs és újabb üzletházak

Az autó továbburran. A vasuti állomásnál állunk meg.

— A bódékat az Astra-gyárhoz helyezük, mert megakadályozzák a munkát — mondja Lutai dr. — Nem állíthatom meg nyolc bódé miatt a fejlődést, nem lehet egy helybe szögezni egy várost.

A bódék mögötti területen erős tempóban folyik a munka. Tripa Mihály gépüzemigazgató ingujjban dirigál. A közepén hatalmas épület váza emelkedik, itt lesz az új autbuszgarázs, amelynek befogadóképessége negyven autbuszra szól. Az udvaron szerte fekszenek az ócska kisvasuti sinek. A város nem tud megszabadulni tőlük, nem akadt rájuk vevő. A jövő garázs területe körül már magas, fehér fal emelkedik. A fal mentén fog hamarosan fel-

épülni az új üzletház, mindegyik üzlethez kétféle méteres udvar kerül. Az üzletekre már egész csomó ajánlat fekszik a városnál, a kereskedők megsejtették a közeli hatalmas fejlődési lehetőségeket és biztosítani igyekeznek maguknak megfelelő helyet. Erre halad a most készülő új sugárút is, amelyet még a régi Palóczi-féle városrendezési terv írt elő és amely a város legforgalmasabb utvonala lesz.

Tripa Mihály gépüzemigazgató egy újabb épületet mutat. Itt volt ezelőtt a kisvasuti mozdonyok fűtőháza. Most autbuszkalauz-iskola áll a helyén, szabályszerű iskolapadokkal felszerelve. És mindenfelé amerre csak nézek, dolgoznak a munkások, melyek az új Aradot alapozták meg.

Rendbehozzák a felsőtemetőt is

Tovább megy az út. A ligeti tónál vagyunk, ahol fülsiketítő zajjal verik a földbe a betonoszlopokat, amelyeken az új hid épül. Ősz végére mint minden folyamatban levő munka, ez is kész lesz. Lutai Cornel dr. mindent megtekint és mindenütt utbaigazitásokat, magyarázatokat ad. Ha egy ismeretlen hallja, nem is hiszi el talán, hogy a polgármester nem mérnök, hanem ügyvéd.

A felső temető felé robogunk. Sok panasz hangzott el az utak miatt. A polgármester intézkedésére feltöltötték az utakat, amelyek most tökéletesen járhatók.

— Még csak körül kell keríteni a temetőt, szép kaput építeni és itt is rendben leszünk — magyarázza Lutai dr.

Az óra tizenet üt. Szinte észrevétlenül repült el ez a két óra, amelyet a gyors tempóban épülő városrészekben töltöttünk.

— Most már menjünk a városházára. A jövő évi költségvetésen kell dolgozni. Nagyon sokat lehetne csinálni — panaszkodik a polgármester, — de mindenütt az az akadály, hogy nincs elég pénz. Ha valami kölcsönt lehetne kapni, milyen hatalmas várost tudnék Aradtól csinálni...

Lutai dr. hátradől a kocsiban és elgondolkodik. Talán már azt számítja ki magában, mennyi pénz kellene hatalmas tervei keresztülviteléhez.

Az autó megáll a városháza előtt. Arad polgármesterének alakja eltűnik a pénzügyi hivatalban, ahol hatalmas számoszlopok alakjában bontakozik ki az 1931. Aradja...

Marosi Rudolf.

Don Juan utolsó pénzforrása

Irta: Miguel Zamacois.

Klasszikusok revíziója.

A szin Don Juan hálószobája. A hős nagy betegsége után először eszmél a valóságra. Az ágy mellett ül Donna Elvira.

Don Juan (körülnéz): Elvira!... mit csinálsz itt? Mi történt?

Donna Elvira: Ne fáraszd magad a gondolkozással, drágám...

Don Juan: Ellenkezőleg!... miután gondolkodom, teljék vagyok... De hát mi történt?

Donna Elvira: Szegény öregem, most már tulvagy a veszélyen... Agylázad volt... az ijedségtől kaptad... Ne is beszéljünk róla! Az orvos óva intett a visszaeséstől.

Don Juan: Visszaeséstől?... megbolondultál! Milyen buta vagy!

Donna Elvira (mosolyog): Most már minden rendben lesz. Már gorombáskodsz.

Don Juan (megenyhülten): Bocssás meg isteni nő, állhatatos szerelem mintaképe... Beszélj el, mi történt.

Donna Elvira: Hát jó, csak ne izgulj! Talán emlékezel, hogy mikor a téren átmentél, egy kicsit becsipve, meghívtad vacsorára a városparancsnok szobrát. Mégpedig nem a legválogatottabb kifejezésekkel.

Don Juan: Igen... várj csak... halványan emlékszem. El is jött a nyomorult!

Donna Elvira: Ez volt éppen mindennek az oka. A meghatározott estén, amikor már el is felejtetted ezt az esztelen meghívást, a vacsora közepén, két pohár bor között kopogtatnak és bejött...

Don Juan: Csakugyan... emlékezem a látományra... Aztán?

Donna Elvira: A sok éves várostól annyira

is befűtött agyadnak megártott a hirtelen rémület. Ugy terültél el, mint egy darab fa. A városparancsnok... a szobor, elmenekült. Mert az egész egy rossz tréfa volt. Egy Beffa, ahogy az olaszok mondják... Ha józan lettél volna, magad is megérthetted volna, hogy egy kőszobor nem száll le a lováról s nem nem megy el vacsorára...

Don Juan (homlokás ráncolva): Tréfa... s ugyan ki csinálhatta ezt a tréfát?

Donna Elvira: Senki sem sejtí. Leporello elájult... Mindenki félt. Csakis számtalan ellenségeid egyike lehetett. Teljes páncéltömbben volt. A parancsnoki bottal kezében. Mikor engem behívtak, már ajultan feküdtél.

Don Juan: Tyhü, de részeg lettem!... elhinni, hogy egy kőszobor lemászik a talapzatról. S hogy eljön egyenest az én vacsorámról! Hát tudod mit, most majd megismételjük a meghívást! S ha a tisztelt szobor eljön, vér fog folyni!

Donna Elvira: Hagyd már abba az ostobaságokat. A te korodban már megjöhetne az eszed, Törödj inkább egy kicsit az anyagi ügyeinkkel. Éppen elég rendezetlenek.

Don Juan (megdöbbenve): Rendezetlenek? Mit beszélsz?

Donna Elvira: Csak azt, fiam, hogy tönkrementünk. Még pedig alaposan. Hitelezőid, mikor halottnak hittek, megrohanták a házat. Nem is beszélve szeretőid százairól, akiknek évjáradékokat ígértél. A porontyaidat is elhozták. Nézz körül. Alig maradt egy butorunk. Szőnyeget, képeket, mindent elvittek.

Don Juan: Ördög és pokol! Majd segíték a bajukon! És a király?

Donna Elvira: A király beleunt a különcöskéidbe. Azt hallottam, hogy felgyógyul-

sod után életed végéig kolostosba akar záratni. Ottavio mondta. Legjobb volna Franciaországba menekülni...

Don Juan: Nem bánom. A francia nők szépek...

Donna Elvira: Már megint! Javíthatatlan vagy! Inkább azon törd a fejedet, hogy honnan kerítsz pénzt. Egyetlen aranyunk sincs már.

Don Juan: Dehogynem! Egész kincsesbányánk van. Csak ki kell aknázni. Jól idehallgas! De most hagyd a buta féltékenykedést. Van egy rejtett kofferem, amely szinig van azoknak az asszonyoknak a leveleivel, akik... Mondtam, hogy ne dühöngj!... Leporello azt állítja, hogy abban a kofferben több mint ezer levél fekszik. Némely asszonynak mániája a levélírás.

Donna Elvira: No és mi legyen ezekkel a levelekkel? Téli tüzelőnek szánod?

Don Juan: Már megint buta vagy! Vagyonnak szánom. A vagyonunk lesz. Franciaország a szentimentális irodalom hazája. Ott boldognak az ilyen szerelmi indiszkrécióért. Nem félnek a botránytól, hanem nyíltan piacra dobják neimcsak a saját, de még a nagyanyáik és dédanyáik szerelmi levelezését is. Ezeket a könyveket kapkodják legjobban. Minden betűjük aranyat ér. Mondom neked, hogy a koffer kincsesbánya! Már látom a könyv címét: „Don Juan hitelén szerelmi levelezése“... aranyat ér!... mit mélázol?... mire gondolsz, ó, tiszta, ó, szent Elvira?

Donna Elvira: Arra gondolok, drágám, hogy... hogy én is kaptam egy halom ilyesfajta levelet... Jó néhány százat!... s hogy talán ezeket a lángoló, férfiakirta szerelmesleveleket beilleszthetnének válaszul a te asszonyok-küldte szerelmi esengéseidhez. A könyv még érdekesebb volna!

Részeg antialkoholisták

Irta: GARDOS SANDOR

Fakanál, fakanál, fatányér,
Meghalok, meghalok a babámér.

Lelkesen, mint egy nemzeti himnuszt, úgy fújta ezt a kedvesen bárgyu nótát a berugott asztaltársaság. Négyen voltak az alkoholmámor ama jellegzetes stádiumában, amikor az italos ember mindenáron dal formájában akarja tultengő érzelmeit embetársaival közölni. Ezért ordítják kórusban, ragyogó ábrázattal, tulvilági boldogságtól remegő hangon a kávéházi dalárok:

„Budán, este 10 óra után“...

Aztán már össze-vissza énekelnek, mindenki a kedvenc dalát és senkisémet törődik a másik egyéni érzelmeivel, nótáznak vadul, hamisan, részegen.

— Kik ezek a kamaracénekesek? — kérdelem a pincértől.

— Antialkoholisták — vigorog Józsi és már rohan is tovább. Jó vicc — gondoltam — igazán humoros fickó ez a Józsi. De a szomszéd asztalnál ülő egyik fiatalember gomblyukában valóban felfedeztem a Good Templar-jelvényt, ami igazolja, hogy a mulatózó társaság tagjai az aradi Good Templar-páholyhoz tartoznak és így mint meggyőződéses antialkoholisták nyakalják a szeszt olyan nemes buzgalommal. Egy régi operett jutott az eszembe, ahol a részeges buffó a szerep szerint alaposan berugott a színpadon és közben folyton ezt hangoztatta:

— Antialkoholista vagyok! Jelszavam: Le az alkohollal! Le vele!

Ilyenkor egy-egy pohár bort leküldött a torok. Ezeknek az aradi Good Templar-lovagoknak is ez lehetett a jelszavuk, mert ugyancsak szorgalmasan hajtogatták lefelé a szódásbort. Hivatásos antialkoholistákat nem mindennap lehet látni ilyen virágos borközi hangulatban, különösen nem a nagy nyilvánosság előtt. Jelvényvel a gomblyukukban. Szép kis fegyelem lehet az aradi Good Templar-páholyban, amely pedig csakugyan tiszteletreméltó harcot vív a szociális méreg: az alkohol ellen. Felkerestem hát a páholy egyik komoly vezetőtagját, aki elsőrnyülködve hallgatta közléseimet.

— Sajnos — mondotta — nem első eset, hogy a páholy egyes magukról megelégedezett tagjainak botrányos viselkedéséről hírt hallunk. Nemrég történt, hogy két tagunk ugyancsak nyilvános helyen megszegték fogadalmukat és alkoholt fogyasztottak. A páholy vezetősége akkor a megbocsátás szellemében kezelte az ügyet és a fogadalomszegők csak kisebb büntetésben és dorgálásban részesültek. Uglátászik azonban, a büntetések nobilis elintézése nem hozta meg a kellő eredményt, mert a fogadalomszegések még inkább el-fajultak. Legutóbb aztán kénytelenek voltunk két tagunkat az egész rend kötelekéből kizárni, mert fogadalmukat oly súlyosan sértették meg, hogy még az egyesületi jelvényüket is elzalogosították az egyik aradi snapszbutikban. Erélyesen végezzük a tisztító munkát és reméljük, hogy az aradi Good Templar-páholyból hamarosan eltűnnek a nem odavaló elemek és a rend zavartalanul folytathatja társadalmi szempontból felbecsülhetetlen értékű küzdelmét az alkohol ellen.

A derék embert magamban zajosan megélemeztem a szép beszédért, de azóta minden mulatózó ember balmellén önkéntelenül is a Good Templar-rend jelvényét keresem. Valósággal vadászom a részeg antialkoholistákra, akik oly szívbezsókolóan tudják énekelni:

...messze van a Mester-ucca végé...

Nagy botrány középpontjában egy volt aradi

Dr. Farkas József, az aradi Kulturpalota volt könyvtárnoka a budapesti Lóhusüzemmel kapcsolatban löszállításra szerzett jogot egy közvetítő hölgynek — A Lóhusüzem igazgatósági ülésén leleplezték a panamát — Megindult a vizsgálat Farkas József dr. ellen

ARAD, szeptember 11. Nagy botrány középpontjába került egy Aradról Budapestre elszármazott volt kulturpalotai főtisztviselő. Sokan emlékeznek még dr. Farkas József Aradon, aki az új impérium előtt könyvtárnoki tisztséget töltött be az aradi kulturpalotában. Az impérium változás idején családjával együtt elköltözött és a magyar fővárosban előbb muzeumi állást kapott, majd a Pedagógiai Filmgyár R.-T. ideiglenes igazgatójává nevezték ki. Szóval, ugynevezett szép karriert futott be. A különben is imponáló megjelenésű, hosszú, fekete szakállas ur hamarosan bejutott Budapest politikai életének forgatagába és fővárosi bizottsági tag lett, egypárti programmal. Mint ilyen, igyekezett elhelyezkedni jóljövődélmező pozíciókba, így került a Lóhusüzem igazgatóságába is. A baj azután itt következett be.

Farkas hetekkel ezelőtt egy hölgy társaságában megjelent a budapesti Lóhusüzem helyettes igazgatójánál, akít megkért arra, hogy a hölgytől vásároljanak az üzem részére élő állatokat.

Farkas József listát is nyújtott át a Lóhusüzem helyettes igazgatójának azzal, hogy a listán szereplők szintén szeretnének lóhust szállítani a lóhusüzemnek. Az igazgató természetesen helyzetben volt Farkas Józseffel szemben, aki nemcsak fővárosi bizottsági tag, hanem a Lóhusüzem igazgatósági tagja is.

Amint később kiderült, a Lóhusüzem vásárolt is a Farkas által ajánlott hölgytől lovakat, annak ellenére, hogy a hölgy nem hivatásos kereskedő és mint közvetítő helyezte el az élő állatokat a Lóhusüzemnél, ami azt jelenti, hogy a közvetítés révén az üzem drágábban jutott a lovakhoz, mintha azokat közvetlenül az eladóktól vásárolta volna. Az esetet szóvá akarták tenni a közigazgatási bizottság keddi ülésén, Ripka Ferenc főpolgármester azonban kijelentette, hogy az ügyben sürgős vizsgálatot rendel el és így a felszólalni szándékozók egyelőre elállottak terüktől.

A Lóhusüzem tegnapi igazgatósági ülésén napirend előtt Reisz Mór üzemigazgatósági tag szóvá tette Farkas József bizottsági tag eljárását s lehetetlen állapotnak bélyegezte meg, hogy üzemigazgatósági tagok szállítókat protezsáljanak.

A VERMERGEZÉSBEN MEGHALT TEMESVÁRI ASSZONY ÜGYÉNEK FEJLEMÉNYEI

Ugyész: Dr. REITZER kisebbségi; a határ közel van, megszökik...

A vádtanács — szabadlábrahelyezte a magzatelhajtással vádolt orvost

TIMISOARA, szeptember 11. A temesvári törvényszék vádtanácsa dr. Gabriel Victor törvényszéki bíró elnöklété alatt tegnap délelőtt foglalkozott dr. Reitzer József nőgyógyász szabadlábrahelyezési kérelmével. Botez Demeter védő szépen felépített beszédében éles kritikát gyakorolt az igazságszolgáltatás menetéről. A legnagyobb respektussal van a törvényszékekkel szemben, azonban hangsúlyoznia kell, hogy

a letartóztatási végzések kibocsátását általában formalitásként kezelik és az állampolgárok legszentebb jogát: a személyes szabadságot, nem veszik figyelembe.

Bizonyítja a vádolt ártatlanságát, mert dr. Reitzer csupán orvosi kötelességét teljesítette, különben is az a gyanu merült fel, hogy az asszony maga követte el a magzatelhajtást. Dr. Reitzer 35 éves orvosi praxissal rendelkezik, családja van, így szökésétől nem kell tartani, a vizsgálat pedig már befejezést nyert.

Buzoianu ügyész emelkedett ezután szólásra és beszédében több olyan kijelentést, illetve megállapítást tett, amelyek rendkívül

Az ülésen elnöklő Fröhvirth Mátyás erre felszólította a Lóhusüzem jelenlévő igazgatóját, Járity Gyulát, hogy tájékoztassa az üzemigazgatóságot. Járity ezután nagy érdeklődés között mondotta a következőket:

— Még Vajna Ede tanácsnok ur távollétében történt, hogy a tanácsnok ur helyettese telefonon felszólította az én helyettesemet, miután én akkor szabadságon voltam, hogy dr. Farkas József bizottsági tag ur meg akarja nézni az üzemet és kocsit kér. A kocsit helyettesem a bizottsági tag ur rendelkezésére bocsátotta s rövid idő múlva egy hölgy kíséretében a bizottsági tag ur meg is jelent a Lóhusüzemben. A társaságában lévő hölgyet Berger Imrénének mutatta be. Farkas bizottsági tag ur informáltatta magát a löszállításokról és azután megkérte a helyettesemet, hogyha lehetséges, vegyen az üzem ettől a hölgytől is lovakat. A bizottsági tag ur egyidejűleg

egy listát is átadott a helyettes üzemvezetőnek, amelyben több név szerepelt. Ezekre vonatkozóan a bizottsági tag ur azt mondotta, hogy valamennyien szállítási szeretnének a Lóhusüzemnek.

Az üzemvezető erre azt felelte a bizottsági tag urnak, hogy tessék az ajánlatokat beadni. Tudomásom szerint Berger Imréné már szállított is lovakat.

A Lóhusüzem igazgatójának bejelentése nagy feltűnést keltett, az igazgatósági tagok izgatottan tárgyalták az esetet s az izgalom csak fokozódott, amikor Reisz Mór a következő kérdéssel fordult Járity Gyulához:

— Tudomásom szerint Berger Imréné nem maga vásárolta a lovakat, hanem egy cégtől vette át, tehát mint közvetítő adta el a lovakat az üzemnek és így az árut lényegesen megdrágította.

Az igazgatósági tagok azután megnyugvással vették tudomásul Járity Gyula igazgató közlését és azt, hogy Sipőcz Jenő polgármester az ügyben sürgős vizsgálatot rendelt el. A szükséges intézkedések már megtörténtek, hogy Farkas József bizottsági tag ügyét

végleges döntés céljából kiadják az igazoló-választmányának, amely az összeférhetetlenségi eset megállapítására van hivatva.

kinos hatást gyakoroltak a jelenlévőkre.

— Dr. Reitzer kisebbségi egyén, a határ pedig közel van és így könnyen megszökhetik. Eppen ezért is helyénvalónak tartom a vizsgálati fogság elrendelését.

Az ügyésznek ez a kijelentése általános meglepetést keltett.

Botez védő nyomban válaszolt és megállapította, hogy

dr. Reitzer kisebbségi mivolta nem lehet terhelő körülmény.

Minden állampolgár egyforma és a törvény nem ismer fajkülönbséget. Dr. Reitzer román állampolgár és nem lehet neki felróni azt, hogy más anyanyelvű.

A védő felszólalása után, a vádtanács határozathozatalra vonult vissza, majd rövid tanácskozás után Gabriel elnök kihirdette a döntést, amely szerint

a törvényszék elrendeli dr. Reitzer József szabadlábrahelyezését.

Az ügyész felebbelést jelentett be a törvényszék döntése ellen a temesvári táblához.

Nem mehet hosszabb szabadságra a miniszterelnök

Mihalache nem akarja helyettesíteni — A liberális párt új elvei — Csatlakozik a külföldi tőkével való együttműködéshez

Koncentrációs kormány megalakításának memoranduma a király előtt PREZAN tábornok előtérben

BUCURESTI, szeptember 11. A Civantul érdekes cikkben foglalkozik a belpolitikai helyzettel és megállapítja, hogy Maniu Gyula miniszterelnöknek le kell mondania arról a tervéről, hogy hosszabb szabadságra menjen. Az ország és a kormány jelenlegi helyzete hiúsítja meg ezt a tervet, amelynek még egy nagy akadálya van. Maniu ugyanis csak azzal a feltétellel utazik el, ha Mihalache földművelési miniszter átveszi távolléte idejére a kormányelnökséget. Mihalache pedig nem akarja elfogadni. A lap kormánykörökből úgy értesül, hogy szeptember 20-ika körül a kormány új végrehajtó-bizottsága rendkívül fontos ülést tart, amelyen megvitatja a helyzetet és elhatározza a tennivalókat.

Az őszi ülészek előtt a liberális-pártban is fontos események fognak történni. A párt vezetői hangosan követelik a kongresszus egybehívását, amelyen a párt új elveit ismeretik. A legfontosabb pont Bratianu Vintila külföldi tőke-ellenes elvének megváltoztatása és annak kimondása, hogy a párt feltétlenül híve a külföldi tőkével való együttműködésnek. Ez súlyos csapás Bratianu büszkeségére, azon-

ban kénytelen lesz megnyugodni, hogy megtarthassa pártvezéri székét.

Ez ügyben a liberális-párt végrehajtó-bizottsága a közeli napokban ül össze és az ülés kapcsán az a hír kelt szárnyra, hogy a párt a külföldi koncesszionálisok mellett fog nyilatkozni, ami feltűnést keltő tény, mert köztudomású, hogy éppen a liberálisok támadták a legelkeseredettebben a kormányt ama tevékenységét, amellyel koncessziókat adott ki külföldi tőkéseknek.

A politikai helyzettel kapcsolatosan a Dimineata legutóbbi számában újból kormányváltásról beszél és azt írja, hogy a közeli napokban memorandumot nyújtanak át a királynak, amelyben koncentrációs kormány megalakítását kérik, több jelenlegi miniszter részvételével. A lap híre természetesen megerősítésre szorul.

Az Adeverul és a Lupta is hosszabb cikkben foglalkozik a belpolitikai helyzettel. Mindkét lap több kombinációra mutat rá, melyek a belpolitikai válság megoldását eredményezhetik és Prezán tábornok újabb meghívása rendkívül eseményekre enged következtetni. A tábornok kihallgatása holnap történik meg.

SZINHÁZ IRODALOM MŰVÉSZET

Létrejött a megállapodás a Szinpártoló Egyesület és Szendrey Mihály között

A megállapodás érdekesebb pontjai — A színház pénzügyi kezelését az Egyesület veszi át — Egy évre kötötték a megállapodást

ARAD, szeptember 11. Ma vált ismeretessé az a megállapodás, amelyet az aradi Szinpártoló Bizottság kötött az ideai színészezonra Szendrey Mihály igazgatóval. A megállapodás szövegéből kitűnik, hogy a Szinpártoló Bizottság meglehetősen plátói viszonyba kerül a színházzal és annak anyagi ügyeiben inkább kezelői, mint segítői szerepet játszik. A szerződés érdekesebb pontjait az alábbiakban ismertetjük:

Szendrey Mihály az aradi színház pénzügyi kezelését saját számlájára átadja a Szinpártoló Egyesületnek.

magának csak a művészi részt tartja fenn, de a színészek szerződésének, műsor összeállításának tekintetében a felügyeleti jogot átengedi az Egyesületnek, amelynek utasításait a színház igazgatója respektálni tartozik. Az Egyesület viszont kötelezi magát, hogy a reáruházott jogok ellenében állandó és fokozott propagandával Aradváros közönségét a színház látogatására buzdítja és olyan bérlőközönséget igyekszik szervezni, amely a színház anyagi boldogulását biztosítja. Erkölcsei védelmet nyújt a színháznak és amennyiben azt anyagi eteje megengedi, anyagi támogatásban is fogja részesíteni.

Minden, a színháznál foglalkoztatott egyén, mint a színházigazgató szerződötött tagja kö-

teles őt munkaadójául elismerni. Az ügyvitelt a Szinpártoló Egyesület Szendrey Mihály számlájára látja el. Az év folyamán részére is a művésztagokhoz hasonlóan a költségvetés keretén belül havi fix-fizetés állapítandó meg.

Ha a színházi bevételek a mutatkozó kiadásokat nem fedeznék, a mutatkozó hiány fedezéséről Szendrey Mihály tartozik gondoskodni.

Mint hogy a színházi üzem az igazgató vesztélyére és kárára, illetve hasznára tartatik fenn, a művésztagnokkal és adminisztrációs alkalmazottakkal kötendő szerződéseket Szendrey Mihály írja alá és a Szinpártoló Egyesület ezeket a szerződéseket láttamozza anélkül azonban, hogy ez az Egyesület anyagi kötelezettséget jelentene.

Vitás esetekben egy öttagú választott-bizottság dönt. A megállapodás a színházi év végén automatikusan megszűnik. Felsorolja azután a megállapodás azokat az okokat, melyek az év vége előtt is megszüntethetik a szerződést. Ilyen ok például, ha az Egyesület választmányja úgy határoz, hogy a megállapodás felbontassék, vagy ha Szendrey Mihály úgy véli, hogy az Egyesület működése káros és az igazgató hiába kérne orvoslást. Végül Szendrey Mihály színházigazgató kijelenti, hogy sem anyagi, sem művészeti ügyekben a végrehajtó-bizottság nélkül nem intézkedik, viszont a végrehajtó-bizottság mindenben és mindenkor együttesen jár el a színházigazgatóval.

A második nap eredménye felülmulta az elsőét!!

A trafalgari oroszlán

REPRIZ-előadásai is nagyobb izgalomba tudta hozni a közönséget, mint akárhány premierkép. A minden várakozáson felüli érdeklődésre való tekintettel még a mai napon is műsoron hagyták ezt a bajnokfilmet

FIGYELEM!

Az eredeti **AHAZ** védjegyű **AMERICAN HEATING** folyton égő kályha, míg a bányási képviselőt felállítjuk,

kizárólag csak Budapesten, Andrassy-ut 17. alatt kapható. Leszállított olcsó árak!

• Kérjen díjmentes ismertetőt! •

Eredeti kályhánk nem tévesztendő össze hasonló jelű kályhákkal!

AMERICAN HEATING

• Megrendeléstől számított 10 napon belül a kályha vevő hírlökében van.

! Mindegy eladott kályha után garanciát vállalunk!

Séta Erdély legnagyobb rádióüzletében

Fővárost izléssel berendezett rádiószalón Aradon — Vértés Vilmos mérnök a rádiókultusz aradi uttörője — Az elektromos gramofon és a rádió ma már kiegészítik egymást

ARAD, szeptember 11. A főtton, a Szent László-ucca sarkán hatalmas cégtábla jelzi, hogy itt nyit meg az ország legszebben és legtökéletesebben felszerelt rádióüzlete. Vértés Vilmos aradi rádiómérnök, aki Aradon uttörője volt a rádiókultuszban, a mai súlyos gazdasági helyzet dacára világvárosi nivóju rádiótermeket rendezett be, ahova elzarándokol mindenki, akit érdekel és lelkesít a kulturának ez a gyönyörű vívmánya.

Az uccára szóló fronton nagy tölcser harsogja a legújabb slágerkuplét és az üzlet előtt szinte sorfalat álló közönség együtt dudolja a rádióval:

...Hiába van palotád Budán...

Egy csinos, szőke kisasszony irányítja az üzletből a zenét. Sorban cseréli fel a gramofonlemezeket... a rádiogramofon, az új vívmány került bemutatásra. A dalok, operarészletek, kuplét egymást váltják fel és künn, az uccán örül és dudol a nép...

A hatalmas kirakatokban egész rádiókiállítás. Csinos szekrényekben foglalnak helyet az új gépek, a német rádiótechnika nagyszerű készítményei. Az összes nagy külföldi rádiógyárak itt mutatják be először Románia közönségének munkájuk eredményeit. Egymás mellé sorakoznak mindazok az újdonságok, amelyek csak most jelentek meg a világtólállításokon.

Amikor belépünk a szép üzlethelyiségbe, éppen néhány aradmegyei érdeklődő gyönyörködik az őszi napfényben csillogó szekrényekben.

— A legújabb vívmány, a rádió és gramofon összekapcsolása — magyarázza hallgatóinak a mérnök. — Ma már nem állnak ellenségeként egymással szemben, mint a rádiótechnika kezdetén, hanem szoros kapcsolatot fűzi egybe a kettőt. A nyugati államokban szinte minden család rendelkezik elektromos gramofonnal, amelyet hálózati rádiókészülékbe kapcsolnak és a hangszórón keresztül nagyszerűen érvényesül a gramofonzene. Az új, modern, elegáns készülékekben már megtalálható mindkettő, a rádió és a gramofon.

Vértés Vilmos mindjárt be is mutatja a készülék működését. Egy gombnyomás, megindul a gramofon korongja és a hangszórón keresztül felcsendül Galli Curçi csodaszép hangja.

Végigsétálunk az üzletben. Pedáns rendben sorakoznak fel a készülékek és különböző alkatrészek, egy másik helyiségben pedig élénk tárl a modern akkumulátortöltő műhely s a javítóműhely. Mindent megtalál az ember, amire csak egy rádióznak szüksége van. A szem szinte elárad a sok látnivalótól, az agy szomjasan szivja magába a sok tudnivalót... és künn az uccán a közönség élvezettel hallgatja a Grieg-dalok csodás akkordjait, amelyek megtisztultan szűrődnek át a tökéletes hangszórón.

Elbocsátott munkások feljelentésözöne Arad város mérnöki hivatala ellen

Fellevontették a két év előtt lezárt anyagraktár ügyét — Az akkor lefolyt vizsgálat rehabilitálta a hivatalt — Magyarbarátsággal és románellenes magatartással vádolják MURESAN JÁNOS városi főmérnököt —
CIMPONERIU belügyi vezérfelügyelő folytatja a vizsgálatot

ARAD, szeptember 11. Ma délután teljesen váratlanul és a legnagyobb titokban érdekes vizsgálat indult meg Aradon. — Két nappal ezelőtt Aradra érkezett Cimponeriu belügyminiszteriumi vezérfelügyelő, aki a belügyminiszterium delegátusa az aradi jegyzőiskola felvételi vizsgálatánál. A vezérfelügyelő ma délutánig folytatta a vizsgáztatást, a délutáni órákban pedig váratlanul egy városi ügyben kezdte meg a vizsgálatot. Az ügy érdekes részletei és előzményei a következők:

Körülbelül két évvel ezelőtt történt, hogy egy feljelentés alapján megindult a vizsgálat a városi anyagraktár kezelői ellen. A feljelentés szerint milliós visszaélések történtek ennél a raktárnál, ahol a város építkezési anyagai foglalnak helyet és konkrét vádat emeltek több városi alkalmazott ellen, aki állítólag elvitt a maga számára városi anyagot. Az első vizsgálat nem zárult eredménnyel, mire Angel István dr. akkori polgármester másodszori vizsgálatot rendelt el. Ennek levezetésével Stefanut Sabin akkori vezértitkárt bizta meg, aki heteken keresztül folytatta le a kihallgatásokat és végül érdekes jelentésben számolt be a város akkori vezetésének munkája eredményéről.

A jelentés szerint, feltétlenül történtek visszaélések a városi anyagraktárban,

azonban oly hanyagul vezették ott a könyveket, hogy teljes lehetetlenség kiigazodni azokból. Ezért az anyagraktári visszaélések bűnöseit kikutatni nem lehet, sőt azt sem tudja a vizsgálat megállapítani, tulajdonképpen mennyivel károsodott a város és mi történt a raktárból. Papirdarabokra jegyezték fel annakidején a kivitt anyagok mennyiségét és e papirdarabok egyrésze nyomtalanul eltűnt, úgy hogy a vizsgálat munkája teljességgel megakadt. Azt azonban minden kétséget kizáróan megállapította a vizsgálat, hogy

a városi mérnöki hivatal vezetői teljesen ártatlanok

a történetekben s őket semmiféle felelősség nem terheli a történetekért.

Stefanut Sabin jelentése alapján a mérnöki hivatal nyomában intézkedett aziránt, hogy az anyagraktár személyzetét kicseréljék és új, tökéletesen ellenőrizhető könyvelési rendszert alkalmazzanak. Muresan János városi főmérnök írárdhatatlanul dolgozott, hogy a városi anyagok kezelését teljesen új alapokra fektesse és ez sikerült is. Ezzel be is fejeződött az anyagraktári ügy és a hatalmas aktacsomó bekerült az irattárba.

Hónapok múlva az anyagraktár elbocsátott alkalmazottai feljelentés-zúppal árusztották el a miniszteriumot,

amely többiben kért felvilágosítást az anyagraktár ügyéről. A város megadta a szükséges magyarázatot és ismertette a vizsgálat eredményeit. A nemzeti-parasztpárti kormány uralmájotte után történt, hogy egy bucaresti-i ácsmester alkalmazást kért a várostól. A város nem teljesítette a kérést, mire személyesen Aradra jött és Muresan főmérnököt jelentkezett. A jelentkező fellépése oly erőszakos volt, hogy a főmérnök szükségesnek tartotta energikusan elutasítani. Erre az ácsmester feljelentést tett Muresan János ellen Maniu Gyula miniszterelnöknél és egyrészt visszaélések elkövetésével, másrészt pedig

tulzott magyarbarátsággal és románellenes magatartással vádolta a városi főmérnököt.

Olesó utazások: Lakberendezési vásár Budapest szept. 15-ig vizum nélkül a félárú utazás WIENER MESSE szept. 7-14.

IGAZOLVÁNYOK és VASUTI JEGYEK Dácia hiv. menetjegyirodában (Sándor Fezenc könyv- és papírüzletében).

A feljelentés nyomán a miniszterelnöki kabinetiroda felvilágosítást kért a város vezetésétől, amely jelentést tett a helyzetről. A város vezetésének felvilágosítása után a miniszterelnökség nem tartotta szükségesnek külön vizsgálatot elrendelni.

Néhány héttel ezelőtt folytatódott a hajsza. Az anyagraktár egyik elbocsátott munkása, aki hét éven keresztül állott a város alkalmazásában, feljelentést küldött a belügyminiszteriumnak, valamint a miniszterelnökségnek, amelyben visszatért a 2 év előtti anyagraktári ügyre és azon gyanújának adott kifejezést, hogy a visszaélések egyik részese Muresan János városi főmérnök volt, akit az akkori vizsgálat teljesen rehabilitált. Calaj István munkás feljelentésében tanukat is nevezett meg Kradigati volt raktáros, Landau volt raktáros, Lingurar János munkás, Lesendorf munkás, Ivanov Aurel, Budisteanu, Marian Floris és Moldovan István munkások személyében. A belügyminiszterium a feljelentést leküldötte a temesvári kormányzóságnak kivizsgálás végett, amely viszont Cimponeriu belügyi vezérfelügyelőnek adott megbízást a vizsgálat levezetésére.

A Vatikán nem tagadhatja meg Albrecht főherceg házasságának egyházi elismerését

Albrecht főherceg szenzációs precedensekre hivatkozik és felveszi a harcot Zitával szemben — Herceg, aki egy Guttmann bárónót vett feleségül

Az elmúlt héten az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségének elsőként módjában volt jeleznie, hogy a Vatikán nem akarja feloldani Albrecht főherceg feleségének első házasságát és így a Brightonban kötött polgári esküvő nem részesülhet egyházi szankcióban. Ugyanekkor jeleztük azt is, hogy a Vatikán elutasító magatartását a Habsburg-ház befolyásos személyeinek intrikái idézték elő. Az azóta bekövetkezett események igazolták az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségének jelentését. Miután annak idején Ottó megígérte Albrechtnek, hogy mint a család leendő feje, jóvá fogja hagyni Albrecht házasságát, Zita most utólag rosszalását fejezte ki. Úgy látszik tehát, hogy Zita immár a hűségesskü letevése után, nem látja veszélyes ellenfelnek Albrecht főherceget, fiával, Ottóval szemben.

Egy olyan személyiségtől, aki közel áll Albrecht főherceghez, arról értesülünk, hogy Albrecht főherceg a Vatikánál felveszi a harcot Zita ellen, aki — amint informátorunk magát kifejezte — katolikusabb akar lenni a pápánál, aki egyik hugát, egy fiatal, virágzó leányt, zárdába kényszerített, egy ártatlan szerelmi idill miatt. Albrecht főherceg azonban nem fogja tűrni, hogy Zita beavatkozzék az ő magánéletébe és szerencsétlenné tegye fiatal feleségét is. Albrecht főhercegnek az az álláspontja, hogy a Vatikának kötelessége feleségének első házasságát felbontani. Hiszen a legutóbbi időben is, tavaly, a Vatikán áldását adta Lichtenstein fejedelmének. Alajos uralkodó hercegnek házasságához, holott a fejedelm szintén egy elvált asszonyt, egy zsidó Guttmann bárónót vezetett oltárhoz.

A Habsburgok családi történetében egyébként is minduntalan találkozni lehet hasonló esetekkel. Így II. Ferenc császár és király, I. Ferenc József nagyapja, szintén egy elvált asszonyt vett feleségül. Negyedik felesége, Karolina Augusztia, Miksa bajor király leánya, ugyanis első házasságában a későbbi I. Vilmos württembergi király felesége volt. Hét évi együttélés után, a pápa ezt a házasságot is felbontotta.

Ferenc leánya, Mária Lujza, 1810-ben viszont egy elvált ember, I. Napoleon felesége

TANSZEREK, körzők, táskák stb. „Consum“ könyvecskével KERPEL-nél

A belügyi vezérfelügyelő ma délután megkezdte a munkát. Elsősorban a megyei prefekturára idézte meg egy feljelentő Calajt, mint az általa megnevezett tanukat, akiket ki is hallgatott. Érdekes, hogy az egyik tanu, Kradigati volt raktáros időközben elhunyt, amiről maga a feljelentő sem tudhatott, miután akkor, amikor a feljelentést megtette és kérte tanuként kihallgatni, a volt raktáros már halott volt. A vizsgálat megkezdődött és az irattárból kikerült az anyagraktár ügyének vastag aktacsomója. Teljesen valószínűtlen, hogy a jelenlegi vizsgálat több eredményt fog tudni produkálni, miután a két év előtti vizsgálat teljesen kimerítette az egész anyagot.

A feljelentés egyik pontja azzal vádolja a városi főmérnököt, hogy házáat a város anyagaiból építette fel. Ez a vád azonban teljes egészében megdőlt, mert Muresan János hivatalos aktákkal tudja igazolni az állítás valótlanágát és így

egészen biztos, hogy a vizsgálat teljesen rehabilitálni fogja a főmérnököt,

akit az anyagraktári elbocsátott munkások bosszúból akarnak belekeverni az anyagraktári panama ügyébe. A városházán mindenesetre nagy érdeklődés kíséri Cimponeriu vezérfelügyelő vizsgálatát, amely véglegesen pontot tesz a városi anyagraktár annyit szellőztetett ügyére.

lett és pedig a Vatikán jóváhagyásával. A Vatikán minden kényszerítő ok nélkül, jóváhagyta Napoleon elválását, első feleségétől. Beauharnais Jozefintől, holott 13 kardinális tiltakozott ez ellen. Akkor úgy a Habsburg-ház érdeke, mint Napoleon hatalmi szava követelték ezt.

Végül közvetlenül a háború előtt, 1912. február 12-én, Izabella főhercegnő férjhez ment György bajor herceghez. Egy esztendő múlva, 1913. március 5-én a Vatikán érvénytelenítette ezt a házasságot, a Habsburg-ház kérésére. Így tehát ezek a precedensek alkalmasak arra, hogy Albrecht főherceg Zitával szemben, a Vatikánál felvegye a harcot. Hunyady grófnak, Zita nevében kiadott nyilatkozata tehát egyáltalában nem jelent az utolsó szó kimondását, hanem ellenkezőleg, első etappja annak a küzdelemnek, amelyet Zita Albrechtre kényszerített és amelyet a fiatal főherceg feleségének védelmében folytatni fog addig, amíg az egyház el nem ismeri álláspontjának jogosságát.

Az aradi mozik mai műsora

CENTRAL: A példátlanul álló érdeklődésre való tekintettel, még ma is műsoron tartva: Repriz: A TRAFALGÁRI OROSZLÁN c., világsikerű aratott hangosfilm. Corinne Griffith és Várkonyi Mihállyal a főszerepekben. Előadások kezdete: 5, 7 és egynegyed 10 órakor.

SELECT: 5 és 7 órakor.
MODERN: (Marospartii nyári mozgó) egynegyed 10 órakor, Premier. Kálmán Imre világhírű operettje után készült nagyszabású filmjáték: CIRKUSZHERCEGNŐ. A főszerepekben Harry Liedtke, Hans Junkermann és Verbes Ernő.

ELITE: 5, 7 és egynegyed 10 órakor. Utóliára: CSÁSZÁRNÓ IBOLYAI. Történelmi dráma. Főszerepben a világhírű Raquel Meller.

GRADISTE: 7 és 9 órakor. Utóliára: Sadoveanu Mihály, a kiváló román író műve nyomán AZ ELSŐDORT MALOM. Dráma. Főszerepekben: Marcella Albani és Werner Fütterer.

HIREK

Madame 1930 — az ősz elején

BADEN-BADEN, szept. 11. Sokszor és sokfelé találkoztam már az idén Őnnel, Madame, de még egy alkalommal sem lepett úgy meg, megváltozott arca, mint ma. Talán ez a mondai hely teszi. Vajjon a leánya, vagy fordítva, az anyja-e annak a barnára lesült karcu girinek, ki még nemrég is egy kamasz nemtörődömségével mutatta cipjét közül térdig, sőt még azon felül is kibukkanó csodálatos lábait az érdemtelen szemlélőknek? Türelmesen kellett figyelnem, még egy éve is mindnyájan egytörőn fiatalok voltak, a nagymamától az unokáig valamennyien egyenlő adag életkedvvel és külső fiatalsággal sikkoltak el előttünk. A giriből kihozott minden lehetséges nüanszot, általa visszavitte megjelenését egészen a tizenhatéves baktisig: a lapossarku cipővel s zoknival egy etoni kis diák naivan kihívó mosolyáig — nagyon nagy volt a különbség a milói Vénusz klasszikus női ideáljától, nem jöhetett más, mint az ellenkező véglet.

Az új divát. Madame, amit sex appealja újszerű hangsúlyozására, sőt fokozására teremtettek, asszonyosan hatásos. Nappal egyszerű, annyira letompított, amennyire csak lehetséges, bájos összehangban van új, félhosszú haja, szabad, önálló, differenciált és ennek megfelelően nem hangsúlyozottan fiatal lényével. Plasztikusan érezteti a különbséget asszony és lány között, újra divatos anyának lenni; mondja a ruhája is, mert emellett esillogtathatja esztét és szellemesen éreztetheti pszichológiai és nevelési hozzáértését. Délutánra már szívesebben öltözködik, de az új irány minden szépsége, szokatlanul eredeti, eddig kényszerűen csupongó fantáziája természetesen csak este érvényesül minden lehetőségében és gazdagságában.

Az estélyi ruha a ma divatműfajainak királya, egyéni és szubtilis, néha extravagáns hangsúlyozása, de sohasem édeskés. Nehéz lenne a formai sokaságát felsorolni azoknak a toaletteknek, Madame, amiket Őn az ilyen intin hangnájú őszi estéken viselni szokott. Mindig új változatok vetődnek fel, régi elképzelések és megoldások is beteszűrődnek ugyan, de azért áll a megállapítás: van még néha új, ha nem is nap, de az elegáns etablisszementek forgóforgó lámpái alatt. Csak éppen a barátóni ne kérdezze meg, Madame. A divatsztratégák nyugtalanul kutatnak még tökéletesebb színek és anyagok után, nem csoda: újszerű, megnyújtottan karcu, mégis asszonyosan kihangsúlyozott vonalai és a légkör, amit meséző őszi éjszakákba boruló estéken maga körül terem, animálják a tervezőket.

Mit szól a legújabb, az óhellén stílushoz, Madame? Lány selyem vagy még inkább csipke művészi ráncokba van drápirozva, esetleg gálterba leegyszerűsítve a nyakkivágás körül, a tunika nem hangsúlyozott, csak a szoknya hosszú és gloknis, dus ráncokban hull alá, anélkül az az Akropolisz remekén látható. A hajviselet is hozzá alkalmazkodik, lám az Őn tavaly még szeszélyes kislány türtjei is görög kontyru emlékeztető csigákba vannak csavarva, mint Medeáé. Kiegészíti az antik megállapítást a kis, könyökig érő, lehetőleg selyem vagy csipke cape és selyem-bőr kombinációja szandál.

Páris őszi estélyi szeszélye a lakozott vagy viaszos tüll, csipke vagy selyem. Ezáltal a már általánossá vált könnyű anyagok fényesebbé, nehezebbé: hatásosabban feldolgozhatóvá válnak.

Látja, Madame, az összehasonlítás az Őn tegnapi és mai arca között kétségkívül az utóbbi javára dönt el. Ez a szebbik, de nincs kizárva, hogyha mához egy évre újra találkoznánk, ugyanezt a megállapítást fogom tenni. Sőt. R. M.

— Franchet D'Esperay tábornok Kolozsváron. Kolozsvárról jelentik: Franchet D'Esperay francia tábornok Kolozsvárra érkezett azonban inkognitóban tartózkodik Romániában. A tábornok nagyobb tanulmányutat tesz az országban, meglátogatja az erdélyi, buknyinai, besszerábiai városokat.

Eletfogytiglani fegyház vár Földes Pál budapesti kommunista gyárigazgatóra

A magyarországi kommunisták fővezére ellen az ügyészi indítvány államellenes büntetést vádját emeli

BUDAPEST, szeptember 11. A magyar királyi ügyészség a kommunizmus miatt elfogott Földes Pál gyárigazgató ellen, nem a kommunisták ellen szokásos vádindítványt teszi, hanem az 1921-ben hozott törvény szerint, államellenes büntetést vádját emeli.

A BTK. az ilyen indítvány alapján minősített büntetést életfogytiglani fegyházzal sújtja.

Földes egyébként bevallotta, hogy a pénzt és utasításokat valóban a rendőrség által megállapított módon, könyvjelekre rejtve kapta külföldről.

Oprea és Arzenovici szabadlábrahelyezése — Bizonyítás-kiégészítés Oprea nek ügye a kolozsvári tábla előtt

Arzenovici kérelme felett holnap hirdeti ki döntését a táblai vádtanács

KOLOZSVÁR, szeptember 11. A kolozsvári tábla vádtanácsa Davidescu táblabíró elnöke mellett tegnap délelőtt kezdte meg Oprea János temesvári iparkamarai elnök, Arzenovici kormánybiztos és Mérő bankigazgató szabadlábra helyezési kérelmének tárgyalását.

A vádtanács tegnapi ülésén elsősorban Oprea temesvári merénylővel foglalkozott, amely alkalommal — mint ismeretes — a letartóztatási végzést kibírdető bírora fegyvert fogott, majd ön maga ellen fordította a revolvért, de kicsavarták kezéből.

A vádtanács ebben az ügyben a bizonyítás kiegészítését rendelte el,

továbbá a fegyverszakértőt is meghallgat.

Az ülést ma délelőtt fél 12-kor folytatta a Davidescu-tanács és ezt megelőzően kiszálltak az idegyógyászati klinikára, ahol Oprea Jánost kihallgatták. A bíróság ezután visszament a táblára, ahol egy óra hosszat vitakoztak afelett, hogy melyik minősítést fogadják el ez ügyben. A viz-

gálbíró ugyanis a vádlottak további letartóztatását kérte a közrend érdekében, továbbá indokolása kiterjed arra is, hogy a vizsgálati foglyok esetleges szökésétől kell tartani.

A főügyész ezzel szemben a vizsgálat kezdetleges stádiumára való hivatkozással kérte a további fogvatartást és kihangsúlyozta, hogy a vádlottak szabadlábra helyezéssel a vizsgálat sikerét veszélyeztetik. Davidescu elnök délután 4 órára halasztotta a vádtanács ülését, amikor Grosorean szenátor, Ligeti dr., Rosin Constantin és végül Hatiegan Emil dr. kamarai al-elnök mondották el védbeszédjüket és a letartóztatott igazgatók azonnali szabadlábra helyezését kérték. Esti fél 8 órakor zárta be a tárgyalást az elnök, amikor Arzenovici kormánybiztos felugrott és a következőket mondotta:

— Engedjenek szabadlábra, mert beteg vagyok.

Az elnök a vádtanács döntését holnap 12 órakor hirdeti ki.

— Olasz repülők Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Holnap délután 9 olasz repülő Budapestről Bucurestibe érkezik. A repülők részt vesznek a vasárnapi repülőnapon, melyen Károly király is megjelenik.

— Robu János helye a városi tanácsban. Robu János dr. volt polgármester elhunytával megüresedett a helye a városi tanácsban. A város vezetősége ma intézkedett aziránt, hogy a megüresedett helyre az első póttagot, Zabb István hívják be, aki a tanács legközelebbi ülésén már, mint rendes városi tanácsos vesz részt. Érdekes megemlíteni, hogy Zabb István, az új tanácsos, szintén a liberálist párt jelöltjeként került a tanácsba.

ORTNER cipőszalonja és orthoped cipészete Aradon v. Salac-ucca 5. sz. alatt

— Irogoyen argentin elnök Európába jön. Havannából jelentik: Irogoyen elnöknek kiadták utlevelét. A volt elnök szeptember 21-én kel utra a valparaisoi kikötőből. Európába.

— Requiem dr. Vass József lelküdvéért. Az aradi róm. kath. plébánia dr. Vass József lelküdvéért, aki annak idején oly sok és nagy hatású előadással járult az aradi hívek vallásos életének kiépítéséhez, szeptember hó 13-án szombaton délelőtt 9 órakor ünnepélyes gyászistentiszteletet tart, melyen remélhetőleg nagy számmal vesznek részt azok, akik az ő előadásai iránt hálás emlékeket táplálnak lelkükben.

— Elfogatási parancs a magyar vidék kommunista szervezője ellen. Budapestről jelentik: Az ügyészség elfogatási parancsot adott ki Reiser Jenő budapesti fiatalember ellen, aki nagy összegeket kapott Moszkvából, azzal a megbízatással, hogy a vidéken szervezze be a forradalmat. Reisernek a sikerült Szeged környékén több sejtet beszervezni. Valószínű azonban, hogy megneszelle, hogy a hatóság figyeli, mert mire letartóztatására került sor, Reiser külföldre menekült.

— A Graf Zeppelin hazakerkezett. Friedrichshafenből jelentik: A Graf Zeppelin moszkvai utjáról ma megérkezett és simán szállt le. A léghajó visszafelé 2500 kilométeres utat, tizenkilenc óra alatt tett meg. A Zeppelin 22 utas volt.

— Felszámol az aradi Kramer és Társa R.-T. Kramer Sándor és Társa R.-T. kötött és szövöttáru nagykereskedés, amelynek a Bulev. Regina Maria 17. szám alatt van az üzlethelyisége, a nemrégiben tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy felszámol. A cég likvidálását Pollák Sándor, Kramer Sándor és Kelemen Gábor dr. fogják végezni. Az utóbbi időben a részvénytársaságot érzékeny veszteségek érték, de a likvidálás szükségességének főoka mégis az a körülmény volt, hogy a főrészvényesek, Kramer Sándor és Pollák Sándor között, az üzletvezetésre vonatkozó ellentétek keletkeztek, amelyeket nem tudtak elsimítani. A likvidálás következtében a hitelezőket nem éri károsodás.

— Olaszországban ezután megünnepelik az egyház és az állam kibékülését. Rómából jelentik: Mussolini törvényjavaslattal dolgozik, amely szerint az olasz állam ezentúl ne szeptember 20-át, a fascizmus megalakulásának évfordulóját tekintse nemzeti ünnepnek, hanem február 11-ikét, amikor az egyház és az állam aláírták a kibékülési okmányt.

— Müller Kálmán és társai tovább is fogva maradnak. Temesvárról jelentik: Müller Kálmán és öt társa, akik az augusztus 1-i eseményekkel kapcsolatban vizsgálati fogságban vannak, szabadlábrahelyezési kérelemmel fordultak a törvényszék vádtanácsához, amely ma tárgyalta a kérelmet, amelyet elutasított és újabb 30 nappal meghosszabbította a munkásvezérek vizsgálati fogságát.

— A soffőr ártatlan a neudorfi tűzoktóató katasztrófájában. A neudorfi tűzoltóautóbusz szerencsétlenség, melynek 3 halottja és 11 súlyos sebesültje volt, még mindig izgalomban tartja az egész környéket. A katasztrófa színhelyére, illetve Grabáca ma bizottság szállott ki, melynek tagjai voltak: Dr. Groglot János lippai vezető járásbíró és a károsultak részéről dr. Szegő Henrik lippai ügyvéd, megállapítást nyert, hogy a soffőr nem terhelte felelősség, mert ahol a katasztrófa történt, az országút nagy ívben kanyarodik és annak mindkét oldala be van fásítva. A vizsgálatnál kitünt, hogy a beütközött faszor a láthatárt elzárta és a vasuti uttestnek nincs sorompója.

— Juhász Attila nem tagja az Aradi Ujságírószervezetnek. Az aradi napisajtó hasábjain Váró Zoltán dr., aradi ügyvéd napok óta súlyos vádakot emel Juhász Attila, a Magyar Ujság felelős szerkesztője ellen. Az Erdélyi és Bánati Népkisebbségi Ujságírószervezet aradi csoportja ezek kapcsán kötelelességükben kijelenti, hogy Juhász Attila nem volt és jelenleg sem tagja a szervezetnek. Az Erdélyi és Bánati Népkisebbségi Ujságírószervezet Aradi Csoportja.

— Meghalt Fóti Nándor. Egy ismert régi aradi sportember és vadász hunyta le örökre szeméit. Fóti Nándor Aradon végezte iskoláit. Már fiatal korában szenvedélyesen szerette a sportot. Különösen diszkoszvetésben fejlesztette izmait és egy ízben elnyerte a világbajnoki címet. A háborút, mint főhadnagy szolgálta és a harcúterén súlyos szervi szívbjait szerzett. Mint szenvedélyes vadász tagja volt az aradi vadásztársaságoknak. Érdekes emlékeket olvashattunk róla az Aradi Közlönyben megjelent „Régi aradmegyei vadászok” című cikksorozatban. Fóti Nándor évek óta tisztviselője a Körösbányai Takaréknak. A napokban vadászszünetében áldozva, kiment a község határába vadászni. Ott hirtelen rosszul lett és meghalt. Fóti Nándor mindössze 56 éves volt. Temetésén megjelentek a régi aradi vadásztársai és barátai.

— Halálozás. Löbl Szidon, az aradi Dae-der illatszergyár r.-t. tisztviselője, 11-én reggel, hosszú szenvedés után elhunyt. Halálát kiterjedt rokonságán kívül özvegye és lánya gyászolja. Temetése e hó 12-én délután 5 órakor lesz a zsidótemető halottasházából.

— Marólugot ivott egy aradi pincérleány. Ma este 10 órakor a mentők kórházba szállították Wehler Franciska 21 éves pincérleányt, aki a pályaudvar közelében lévő Rosenfeld-féle korcsmában zsiros-szódát ivott. Afeletti bánatában, hogy udvarlója hirtelen elhagyta. Az öngyilkos leányon gyomormosást alkalmaztak, úgy, hogy már túl van a veszélyen. A rendőrség vizsgálatot indított az ügyben.

— Szegényházban halt meg Bismarck sógora. Baselből jelentik: A közeli Burgdorf község szegényházában ma meghalt Butkammer Gusztáv volt német tiszt, akit legutóbb a rendőrhatalóságok mint munkakerülő csavargót fogtak el. Butkammer a német hadsereg nagy reményekre jogosító tagja volt valamikor és feleségül vette Bismarck legfiatalabb húgát. A vaskancellár sógora azonban csak rövid ideig volt boldog házasságában, mert nemsokára az alkohol rabja lett. Fokozatosan züllött, egészen a burgdorfi szegényházig, ahol most a rendkívül érdekes multu ember meghalt.

— Harangszentelés a Mossóczy-telepen. Az új Mossóczy-telepi templom részére, Pelyhe Mátyás Mossóczy-telepi lakos egy 1 métermázsás harangot adományozott. E harang ünnepélyes felszentelése vasárnap délután 4 órakor lesz. A harangot megszentelése előtt feldiszítve, kocsin, ünnepi keretben fogják a közönségnek bemutatni.

— A szatmári iparoskongresszus. Zima Tibor az Ipartestületek orsz. Szövetségének elnöke annak megállapítására kért bennünket, hogy az iparosok szatmári kongresszusán nem mint a fodrászok küldöttségének vezetője jelent meg, hanem, mint az Ipartestületek Szövetségének elnöke, a kongresszuson is elnöki tisztséget töltött be.

— Felhívás. Az aradi rendőrkészlet közlekedési ügyosztálya felhívja mindazon aradi és aradmegyei autót, autóbussz tulajdonosokat, akik áru- és személyforgalom lebonyolításával üzletszerűleg foglalkoznak, hogy három napon belül feltétlenül jelentkezzenek a rendőrség forgalmi osztályánál, ahol megkapják a szükséges utasításokat az ideiglenes autorizáció ügyében.

— Gyógyszertáreladás. Zeiner Árpád ismert aradi gyógyszerész megvásárolta Temesvár egyik legrégebb és legismertebb gyógyszertárát, a gyárvárosi Angyal-patikát.

— U. Éghy Ghyssa torna- és művészi tánckurzusainak beiratása megkezdődött, gyerekek, nagyleányok, asszonyok részére. Ortutay-palota.

Nem maradt vagyon dr. Vass József után

Szerény összegű életbiztosítást találtak csak iratai között — A miniszter jövedelmét túlhaladóan jótékonykodott — Nagy gyászpompával készül Budapest a holnapi temetésre

BUDAPEST, szeptember 11. Az egész magyar főváros gyászpompába öltözött Vass József dr. holnapi temetése alkalmából. Az uccákon gyászlobogók lengenek. Az egyes középületekre gyászdrapériát vontak.

Tegnap felnyitották Vass József dolgozószobáját. A hivatalos bizottság átvizsgálta a miniszter magánlevelezését és ezekből megállapította azt, hogy nem maradt vagyon utána.

Köszönőlevelek, kimutatások igazolják, hogy dr. Vass József jövedelmén felül jótékonykodott. Titokban százezreket osztott szét az inségeseknek.

Iratai között csupán szerény életbiztosítást találtak, amely sokkal kevesebb összeget tüntet föl, mint amennyire hasonló állású előkelő urak biztosítani szokták magukat. Végrendelét csak a temetése után bontják fel. Temetéséről egyébként a rádió helyszíni közvetítést ad.

Arad hölgytársadalma csatlakozott a színházmentő mozgalomhoz

Nagygyűlés a városházán — Dr. Barabás Béláné üdvözlő szava: — Vas Gusztáv expozeja — Új szellem virrad fel a színház falai között Szintiszta kultura kap helyet az aradi színpadon

ARAD, szeptember 11. Dr. Barabás Béláné hívó szavára ma délután hat órára nagyszámu és előkelő hölgygárda gyűlt egybe az aradi városházán, hogy annak az akciónak, amely a színházmentést célozza, részleteit, módozatait megvitassák. Jóleső örömmel lehetett megállapítani, hogy a mozgalom visszhangja nagy, a hölgyek átérzik az aradi magyar színház támogatásának elsőrendű kötelességét és lelkes odaadással kívánnak résztvenni a színház anyagi bázisa biztosításának munkájában. Dr. Barabás Béláné köszöntő szavaival vezették be a nagygyűlést.

— Üdvözlöm a kedves hölgyeket — Fezdte — magyar szívvél, magyar szeretettel, hogy eljöttek magyar kötelességünk teljesítésére, hogy megvédjük magyar színészetünket az enyészettől. Nekünk, magyar nőknek különösen ki kell vennünk részünket a színházmentő munkából, hogy a magyar szónak, dalnak oltárt emeljünk.

Majd fölkerlte Vas Gusztávot, a Színpártoló Egyesület jelenlevő ügyvezető elnökét, hogy ismertesse a hölgyekre háruló munka módját. Vas Gusztáv az ügy fontosságának, nagy horderejének méltó kihangsúlyozásával adta elő fejtegetéseit. Mindenekelőtt köszönetet mondott dr. Barabás Bélánénak, hogy élére állt a mozgalomnak, utána elvezette a hölgyek gondolatát Vá s á r h e l y i Janka betegágyához, aki nemes szívének minden dobbanásával a távolból lelkesedéssel és buzgósággal áll dr. Barabásné mellett az ügyek intézésén.

— Nem lehet kétséges. — folytatta Vas Gusztáv — hogy amikor két ilyen asszony áll az akciónk élén, akkor a siker elmaradhatatlan.

Hangsúlyozta, hogy Arad magyarsága nem is tűrhethetné azt, hogy színházában a magyar szó elnémulna és ha voltak válságos idejei is a színháznak, azokat általános jelenségként kell kezelni. De ez a veszély most, a Színpártoló Egyesület közbelépése révén remélhetőleg elmúlik, a színházban csakis az ideális kultura kap helyet, a helyes vezetéssel körülbástyázott kultura. Elmondotta, hogy Szendrey Mihály éppen ma írta alá megállapodását a Színpártoló Egyesülettel, amelynek értelmében az adminisztratív ügyek intézése

az egyesület vállain nyugszik és Szendrey Mihály művészeti vezetésébe is befolyást nyer a színpártoló végrehajtó-bizottsága. Új társulat, új szellem fog ezidén a színház falai közé költözni.

Ezután részletesen ismertette a jegyszélynrendszert, amellyel a Színpártoló Egyesület meg akarja nyerni a színházkultura számára az aradi közönséget. Ez a jegyrendszer harminc százalékos kedvezményt biztosít a Színpártoló Egyesület tagjai számára. Ak itagia a Színpártoló Egyesületnek, az az általa frekvenciált jegyek szelvényfűzetéből két jegyet a kiváltásnál tagdíjképpen fizet ki, de természetesen értük jegyet kap. Ezeket azonban csak a tíz szelvény elfogyasztása után lehet a pénztárnál díjmentesen beváltani.

Bene C. Emilné felszólalásában elmondotta, hogy a nyáron Németországban járt, ahol a színházkultura ugyancsak ilyen szelvényrendszerrel támogatják. A rendszer nagyszerűen bevált, annyira, hogy a városka hölgyei már jóval színháznyitás előtt készítik a toilletteket a megnyitó előadásra, ami egyik legjobb bizonyíték a színház iránti érdeklődés megnyilatkozásának.

Barabás Béla dr. ezután több javaslattal lép az értekezlet elé.

A város állítson autóbuszokat a színház elé, az előadásokat korábban kezdje meg az igazgatóság, rövid szüneteket tartsanak és végül az eddigi hideg nézőtér helyett barátságos meleg fogadja a közönséget.

Vas Gusztáv ötletes válaszában kifejti, hogy nemcsak testi, hanem lelki melege van szükség. A szem és lélek világossága nélkül hiábavaló a legkiválóbb művészi munka is. A Színpártoló Egyesület beadvánnyal fordul Aradvárosához, a melyben

ingyenes fűtést, világítást és technikai személyzetet kér és reméli, hogy szubvenciót is fog kapni a várostól.

Lutai dr. polgármester nagyon előzékenyen kezelte a színház eddigi ügyeit és remélhető, hogy a jövőben még fokozottabb támogatásban fogja részesíteni a Színpártoló Egyesületet.

Bérczy Lajos annak a ténynek határozott megállapítását hangsúlyozza, hogy a színházban az új szezonban a friss rezsim munkája virrad fel.

Végül Barabás Béláné köszönő szavakkal fordult a megjelentekhez a megnyilvánult érdeklődésért és ezzel a fontos gyűlés be is fejeződött.

— Az Aradi Nyugdíjas Egyesület hivatalos közleményei. Értésítjük összes nyugdíjas tagtársainkat, hogy folyó hó 14-én, vasárnap a városháza nagy tanácstermében gyűlést tartunk, amelyen be fogunk számolni a bucuresti-i kiküldetés alkalmával teljesített munkálatokról és azok alapján várható eredményekről. A gyűlést a következő sorrendben tartjuk meg: 1. Délelőtt 9 órától 10 óráig a pénzügyigazgatóságnál fizetett nyugdíjasok részére. 2. Délelőtt 10 órától kezdve az állomáson fizetett volt MÁV nyugdíjasoknak. 3. Délután fél 4 órától kezdve az utólag esküt tetteknek. Egy-

ben közöljük, hogy folyó hó 15-én, hétfőn este 6 órai kezdettel kizárólag az 1922. év előtt nyugdíjazott volt ACSEV nyugdíjasok részére egyesületi helyiségünkben szintén gyűlést tartunk, melyre az érdekelteket tisztelettel meghívjuk. Folyó hó 13-án, szombaton délután hatórai kezdettel pedig választmányi ülést tartunk irodahelyiségünkben. A volt ACSEV nyugdíjasok folyó hó 15-én, hétfőn, a CFR és volt MÁV nyugdíjasok folyó hó 16-án kedden és 17-én szerdán, vegyék fel illetményeiket. Borsi portás van kijelölve rendtartásra. Az elnökség.

LEGUJABB.

Előkelő osztrák politikusok autóbalesete

Sankt-Pölten közelében autószerencsétlenség érte Vaugoin volt osztrák hadügyminisztert, valamint Kuntschak és Buresch képviselőket

WIEN, szeptember 11. Súlyos autóbaleset érte az osztrák politikai élet három ismert személyiségét. Ma délután Vaugoin volt hadügyminiszter, Kuntschak és Buresch keresztényszocialista képviselő társaságában autón Sankt-Pölten felé közeledett. Az országuton Vaugoiné kocsija előtt egy másik autó annyira felverte a port, hogy a sofőr egy pillanatra elvesztette tájékozódó képességét és az autó teljes sebességgel nekirohant egy utjelző oszlopnak.

Szerencsére a sofőr az utolsó pillanatban

rántott egyet a kormányon és így az összeütkezés erejét csökkentette. Ennek ellenére is, az autó összetört és utasai nagy ivben repültek ki a kocsiból.

Legsúlyosabban Kuntschak képviselő sérült meg, akit belső fájdalmakkal szállítottak a sankt-pölteni kórházba. Vaugoin volt miniszter a karján idegszakadást szenvedett, Buresch képviselő is megsérült. A sofőr sértetlen maradt. Vaugoin és Buresch egy másik autón folytatták útjukat Bécs felé.

A Stromboli tűzhányó működésbe lépett

Tizenegyévi phenós után újra látatömeget és hamusót szórt ki

RÓMA, szeptember 11. A Stromboli nevű vulkán, amely legutóbb 1919-ben tört ki, ma délelőtt ismét működésbe lépett és hamusóval, látatömegekkel árasztotta el a vidéket. A láva különösen San-Bartholion városában végzett nagy pusztítást.

A lakosság Messzinából kért segítséget, ahonnan el is indították az élelmiszerekkel és ruhával telt segélyhajót. A halottak és sebesültek számáról eddig még nem érkezett jelentés.

Ujabb botrány a párisi szovjetkövetségen

Sallensky ügyészt Moszkvába rendelték, de az megtagadta az engedelmességet — Az ügyész leleplezéssel fenyegetőzik

PÁRIS, szeptember 11. Moszkvából felszólítást intéztek a párisi szovjetkövetség Sallensky nevű ügyészehez, hogy azonnal térjen haza Oroszországba és számoljon be működéséről. Sallensky, aki nagyon jól tudja, mi vár rá Moszkvában, követte Beszedovszky példáját,

megtagadta az engedelmességet és lemondott állásáról.

Arra az esetre, ha Moszkva retorzióval akarna élni ellene, az ügyész kijelentette, hogy szenzációs részleteket hoz nyilvánosságra a párisi szovjetkövetség működéséről.

Ahol a néma tárgyak tragédiákat mesélnek

Butoraktár az aradi pénzügyigazgatóságon — A földbirtokos háromajtós szekrénye — Könnyes szemű embereket nyel el az adóhivatal öblös kapuja — Aki nem fizet, attól könnyörtelenül veszik el az utolsó párnát is

ARAD, szeptember 11. Az aradi pénzügyigazgatósági palota komor épületében megszokottan folyik a napi munka. Senki sem sejtí, hogy a látszólagos bürokratikus nyugalom mögött mennyi könny, mennyi szenvedés, az életnek mennyi tragédiája huzódik meg. A városháza felőli bejárat csak délig áll a felek rendelkezésére. A délelőtti órákban leginkább itt szoktak közlekedni az emberek.

Ez a kapu az igazi szomorúságok kapuja. Bár nem alkalmazni lehetne Dante pokolbanjárójának a feliratát. Halkszavú, kisemberek fordulnak be ezen a kapun, aktatáskával, vagy anélkül. Mindegyik szomorú. Akár kijön valaki a kapun, akár bemegy oda, könnyes a szeme. Aki bemegy, az készül a sirásra, aki pedig kijön, az épp most fejezte be a sirást.

A kapu alatt kemény járású baka méri a lépéseket. Egy-kettő. Kipp-kopp. A hosszú szurony fénye meg-megcsillog a kapu felső ablakán beszűrődő napsugárban.

Egy öreg anyóka áll a kapu alatt, respektussal méregeti a bakát. Látszik rajta, hogy megszeretné szólítani, de a baka csak rendíthetetlenül méri a lépéseket: Egy-kettő. Kipp-kopp...

Végül erőt vesz magán az anyóka. Megszólítja:

— Kérem, vitéz ur, hol van itt a butoraktár?

A baka hivatalos jelleggel szóba áll az anyókéval. Nyomban tudja, hogy az első adókerület butoraktárát keresi. Újjával felmutat a magas földszintre. Az anyóka feltipeg. Életunt tüdeje csak úgy pihog a meredek lépcsőfokok ellenállásának legyőzésétől.

A szuronyos baka pedig tovább sétál: Kipp-kopp. Kipp-kopp...

Az elsőkerületi adóhivatal raktára egy sötét folyosón van. Asztalok, székek, íróasztalok, könyvszekrények, varrógépek és egyéb munkaszerszámok rendezve, egymás hátán. Minden egyes bu-

tordarab, vagy egyéb értéktárgy elszegényedett, keresetnélkül álló egyének vagy családok tragédiájának néma dokumentuma.

Az anyóka elérzékenyedve áll meg a halottas ház kinézésű helyiség közepén. Kitért szemei kutatva siklanak végig az egyes butordarabok között. Az egyik viharvert, barnapolituros szekrényhez tipeg. Ugy cirógatja ezt a sovány butordarabot, mintha édes, gyermeke lenne. Színpogva panaszkodik:

— Én édes jó Istenem, hogy már Rád is szükség van az államnak!...

Az anyóka kiszáradt szeméből csak úgy dülnék a könnyek. Szinte szerelmesen szorítja magához az elnyitott éjjeliszekrényt:

— Jaj, jaj édes kis asztalkám, mikor kerülsz vissza hozzám?...

A többi butordarab hanyag eleganciával huzódik meg a helyiségben. Eddig még egyik sem mutatkozott be. A lovagiasság szabályainak eleget téve, felkérjük az egyik fiatal pénzügyi tisztviselőt, mutasson be egyet-kettőt ezek közül a butordarabok vagy értéktárgyak közül.

Nyomban a bejáratnál egyszerű darab: egy háromajtós előszobaszekrény. Legnagyobb meglepetésünkre X. Y. földbirtokos néven mutatkozik be. A kísérő tisztviselő mosolyog, azután jelentősen folytatja a bemutatást:

— Ez itt kérem egy aradi nagykereskedő, amaz ott kérem egy jónévi aradi iparosé és a többi itt mind végig egy-egy valamik és valamije. Ahogy nő odakinn a nyomorúság, úgy növekszik náhunk a raktárkészlet. Az ócskapiacra adnak egymásnak találkozót ezek a kivénült vagy kevésbé kivénült butordarabok. Soknak akad vevője, mert még mindig akadnak, akik ócska butordarabot vesznek a házukba. A jobb darabokra az árverési hírnak teszik rá a kezüket.

A tisztviselő cinikus mosollyal folytatja:

— Azért kérem mi mégsem vagyunk olyan

gonosz emberek, ahogyan azt odakinn gondolják. Nekiünk is van kérem szívünk. Ha valakinél látnak a jóindulatot, elfogadjuk kis részletekben az adót.

— És visszaadják az elárverezett tárgyakat?

— Igen, de csak miután kifizette teljesen az adót.

Az adókerület pénztárhelyiségében az anyóka husz egylejest számol egymás hegyére, aztán ziháló köhögéssé fajult sóhaj szakad fel a kebléből:

— Hogy én mikor leszek kész ezzel az adótörlesztéssel?...

Az elsőkerületi adóhivatal belső szobájában három tisztviselő dugja össze a fejét.

Neveket olvasnak sűrű egymásután. Talán a leggyorsabb gyorsíró sem tudná pontosan jegyezni, oly gyorsan folyik a munka. Ez a holnapi műsor. Ezekre kerül a sor holnap. Mindennap így megy ez. Ma én, holnap te, holnapután más polgártárs. Aki nem fizet, attól könnyörtelenül veszik el még az utolsó párnát is, azután eljöhet ő is, mint az anyóka „törlesztetni” és meglátogatni a butordarabokat a „siralomházba”.

Délután két óra is elmúlt. A pénzügyigazgatóság épületéből már mindenki távozott. A nagykapu öblös szája is bezárult.

Csak a baka méregeti a kiszámított lépéseket: Egy-kettő. Kipp-kopp...

SPORT KÖZLÖNY

A Banatul tribünavatása és zászlószentelése

KISSZENTMIKLÓS, szeptember 11. Vasárnap tartotta ünnepélyes keretek között a kisszentmiklósi Banatul sportegyesület a tribünavatás- és zászlószentelő ünnepségét. Az ünnepség dokumentuma volt annak, hogy a sport nemcsak testező tényező, hanem a társadalom szempontjából is fontos szerepet játszik.

Rögzelt 9 órakor egy bizottság átvette az egyesületi zászlót. Hartmann Lőrincné zászlóanyától. Ezután a község házához mentek, ahol a nagy tanácsteremben ünnepélyes diszkozyület tartottak. A közgyűlést Dittinger Ferenc nyitotta meg. Beszédében méltatta, hogy az egyesület életében milyen szerepet játszik a kettős ünnepség. Fraenk László gyógyszerész, alelnök üdvözölte a megjelenteket. Beszéde után a különböző helybeli testületek fejezték ki szerencsekívánatukat az ünneplő sportegyesületnek.

Egymásután hangzóttak el az önkéntes tüzoltótestület, a német és román dalárda megbízottainak gratulációi, melyekre dr. Haas Erik, az egyesület lelkes ügyvivője mondott köszönetet, a Banatullal szemben tanúsított figyelemért. Majd felolvasta II. Károly király üdvözlő táviratát, melyet Ófelsége személyi titkára küldött az egyesületnek:

Ófelsége, II. Károly király utasítására közlöm önökkel, hogy üdvözlőjét küldi önöknek, az ünnepségek alkalmából és nagyon sajnálja, hogy azon személyesen nem jelenhet meg. Dumitrescu H. Károly király személyi titkára.

A diszkozyülés befejezése után, a megjelentek sorbaállottak és a Banatul fuvószenekarának kísérete mellett, kivonultak a sporttelepre. Ott Seculin Traian vingai esperes, dr. Iorgovan Miklós kisszentmiklósi és Putin Traian feregnyházi lelkészek segédlete mellett felszentelte a zászlót. A felszentelési aktus után a zászlószegek beverésére került a sor.

Nemcsak magáról az ünnepségről kell az elismerés hangján megemlékezni, hanem elismerés kell, hogy jusson osztályrészül az egyesület valamennyi tagjának, akik karöltve dolgoztak és sikerült is nekik, hogy ma már nemcsak körülkerített sporttelepük van, hanem tribün is díszíti azt. Az egyesület életében három jeles embernek jut vözerszerep a vasárnapi ünnepségek elkészítésében. Ifjabb Porscher Józsefnek, dr. Schillinger Árminnak, de különösen dr. Haas Eriknek, aki nem visel semmilyen tisztséget az egyesületben és mégis főtenyezője az ügyvezetésnek.

„Fehér Kereszt” étterem lejjebb szállította árait és Palkovits András bizta meg az étterem vezetésével. Általánosan ismert kitűnő sör és tisztán kezelt borok.

Megmozdult a föld a győrmegyei Nyulfaluban

Ma reggel kettős földrengést érezték a község lakói — Megzörrentek az üvegholmik és a képek elmozdultak

GYŐR, szeptember 11. Ma reggel 8 óra 55 perckor a győrmegyei Nyulfalu községben kettős földrengést érezték.

A rengések keletről nyugat felé haladóak voltak. Az első lökést alig lehetett észrevenni. De az alig néhány másodperc után következő második,

már sokkal erősebben érződött.

A falakon a képek elmozdultak. A jegyzői hivatal tetején elhelyezett lámpák megcsörren-

tek. A földrengés érdekes jelensége volt, hogy Bányai Antal nyugalmazott igazgató tanító lakásában elhelyezett vízóra mutatója négy és fél centiméterre kilendült és annak ellenére, hogy már husz éve nem járt, újra megindult.

A rengések kisebb riadalmat okoztak, a lakosság kiszaladt az utcára, amikor azonban látta, hogy a föld megmozdulásának nincs komolyabb következménye, nyugodtan visszatért otthonába.

Lakásinség és a szexuális inség

A szexuálreform nemzetközi kongresszusa — Kedden kezdődik a kongresszus, amelyen számos világhírű tudós vesz részt

BÉCS, szeptember 11. A szexuálreformért küzdő világliga IV. kongresszusa szeptember 16-án, kedden veszi kezdetét az osztrák fővárosban. A nyolc napra tervezett kongresszus a bécsi Konzerthaus nagytermében fog lezajlani mintegy 80 előadó részvételével. A világ minden részéből a legelőkelőbb tudósok, orvosok, pedagógusok és írók jelentették be részvételüket. Habár a kongresszus tisztán tudományos jellegű, az érdeklődés a nagyközönség körében is igen élénk, ami érthető, ha figyelembe vesszük a napirend egyes pontjait.

Az első napon a kongresszus a lakásinség és a szexuális inség közötti kapcsolatokkal fog foglalkozni. Ezen a napon kerül tárgyalásra a

prostitúció kérdése is. A napirend többi pontjai közül kiemelésre méltó a szexualitás és a lelkiélet szembeállításása a belső szekrécióval.

A nemi morál történetével foglalkozó napnak ugyan nincsen jelentősége a szexuálreformmal, azonban érdekes módon dokumentálni fogja, miként jöttek létre a különböző szexuális törvények, szokások és nézetek és miként lehetne ezeket kiküszöbölni, illetőleg megváltoztatni.

A szónokok nagy tömege, főként a szexualitás és a jogrend, valamint a születések korlátozásáról, illetőleg szabályozásáról szóló pontokhoz iratkozott fel. A szexuális törvénykezés büntetőjogi problémái, a házasság és a válás reformja szintén foglalkoztatni fogják a kongresszust.

Az utolsó nap témája a gyermek joga az egészséges születésre és fejlődésre, valamint a kielégítő nevelésre és idejében történendő nemi felvilágosításra.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A magyar delegátusok sikerei a brüsszeli interparlamentáris kereskedelmi konferencián

Gazdasági Páneurópát sürget Póka Pivny Béla, magyar delegátus

BRÜSSZEL, szeptember 11. Az interparlamentáris kereskedelmi konferencia első ülése után, amely hétfő délután folyt le a szenátus helyiségében, az összes delegátusokat bemutatott Lipót belga trónörökösnek. A magyar delegáció, amit Sándor Károly dr. nyugalmazott államtitkár vezet és abban Görgey István országgyűlési képviselő, Póka Pivny Béla, a külügyi társaság igazgatója foglalnak helyet, nagy figyelmet keltett.

A tárgyalásokat tegnap folytatták és azokon, Sándor Károly dr.-nak a bizottsági értekezletén kifejtett gazdasági együttműködésre vonatkozó véleményéhez csatlakoztak Tardy és Durand francia delegátusok. Nagy érdeklődést váltott ki még Póka Pivny Béla beszéde, aki azt javasolta, hogy amennyiben Briand konföderációs terve politikai téren nem valósulhatna meg, kívánatos lenne a gazdasági szolidaritás kiépítése, amely megszüntetné a gazdasági válságot.

Csökkennek az üzletbérék Aradváros bérházában

Három helyiségre tartották ma árlejtést

ARAD, szeptember 11. Ma tartották meg az aradi városházán a nyilvános árlejtést három, a városi színházépületben lévő üzlethelyiség bérbeadására. Az árlejtésen a régi bérlek győztek, azonban érdekes megemlíteni, hogy leszállított üzletbérrel tették a legmagasabb ajánlatot.

Igy a Reich-bazár tulajdonosa, a tavalyi 80.000 lej évi bér helyett 72.000 lejt. Moskovitz Zsigmond ruhakereskedő 60.000 lej helyett 50.000 lejt és a Szántó és Komlóscég 160.000 lej helyett 130.000 lejt fizet évenként.

= Készül Aradváros jövő évi költségvetése. Luta i Cornel dr. polgármester ma délelőtt a város jövő évi költségvetésén dolgozott, Berzovan János pénzügyi osztály-főnökkel. Az egyes reszortfőnökök már most be-terjesztik költségvetésüket, miután a város legkésőbb novemberben jóváhagyott költségvetést akar, nehogy a tervezett munkálatok halasztást szenvedjenek. Az 1931. évi költségvetés tervezete előreláthatólag e hét végén, vagy a jövő hét elején készül el. Egyelőre nem tudni részleteket, bizonyos azonban, hogy Luta i Cornel dr. polgármester a jövő évben nagyobbarányú befektetést akar eszközölni, a város fejlődésének biztosítása érdekében.

= Nagy gabonaforgalom Brailaban. Brailából jelentik: A gabonátörszén óriási üzletet bonyolítottak le. A tőzsde élete rendkívül forgalmas és élénk volt és két hónap alatt nem kötöttek annyi üzletet, mint a mai napon. A megkötött üzletek legnagyobb része export-üzlet.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltakért nem vállalunk felelősséget.

LÖBL SZIDONNÉ, sz. REUSZ ILONA, úgy a maga és LILI leánya, valamint a kiterjedt rokonság nevében, mély fájdalommal jelenti, szeretett jó férje és önfeláldozó apa

Löbl Szidon,

az aradi Baeder illatszergyár r.-t. tisztviselője,

f. hó 11-én, reggel 6 órakor hosszas szenvedés után elhunyt.

Temetése e hó 12-én, délután 5 órakor lesz az itteni zsidó temető halottas házából.

Aidott legyen emléke!

Arad, 1930. szept. 11.

= Helyi valutaárak. Valuták: Budapest 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98, Devizák: Budapest 29.47, Bécs 23.80, Berlin 40.27, Zürich 32.61, Páris 6.64, Prága 5.00, New-York 168.20, Milánó 8.84, London 819.

= Megindulnak a függőben lévő magyar kereskedelmi tárgyalások. Budapestől jelentik: Illetékes helyről szerzett információk szerint, szeptember végén a függő kereskedelmi tárgyalások újra megindulnak. Ez elsősorban vonatkozik a magyar—cseh kereskedelmi egyezményre, amelyet Csehszlovákia december tizenötödikére felmondott.

= Olcsóbb lett a kávé, a tea és a kakaó. A termények és nyersanyagok áresése nagy mértékben érezhető a tengerentúli élelmiszeri és élvezeti cikkeknél is. Ismeretes, hogy Braziliának a kávéárak esése súlyos gondokat okozott és a fölösleg egy részének megsemmisítésével, különleges stabilizálási kölcsönnel sem sikerült a besztendenciát megváltoztatni. Hamburgban a Santos-kávé, amely még az év elején 38 pengőn állt, július végén 37.25-re, augusztus végén pedig 29.50-re esett. A new-yorki Rio-kávé jegyzése 10.62-ről 6.37-re süllyedt. Londonban esett a tea ára is 12 shillingről 10 és ötnyolcadra. Még nagyobb arányú a kakaó áresése, amely Hamburgban január elején 44 shilling, júliusban 38.6, augusztusban pedig 34 shilling volt. Newyorkban ezalatt 9.06-ról, illetve 8.20-ról 6.43-ra estek a kakaóárak. A tea áresésénél figyelemreméltó az a körülmény, hogy Brit-Indiából tavaly 68.3 millió angol font teát exportáltak, holott ebben az évben a kivitel csak 64.6 fontot tett ki, tehát nemcsak az árak estek, de a fogyasztás mennyiségileg is nagy mértékben csökkent. Egyetlenegy cikk szilárd a gyarmatarúk közül. A rizs, amely július óta valamivel drágult.

Szerkesztői üzenet.

Több előzetes. A színházra vonatkozó kívánásait továbbítottuk a színház igazgatóságához.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel

GABY-Salon Arad, Bulev. Reg. Ferd
11. Filo és bárony kalapok nagy választékban érkeztek, file-formázás**60 L.**Apró és spadré
olcsó árban
kaphatók.**APRÓ HIRDETESEK.**

AZ APRÓHIRDETESEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szó. Hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kiírt szavak aláhúzódnak. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem hordozható megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdézősködére válaszolunk. Ajánlatok jeléges levelek továbbítására megfélelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésre vonatkozó levéljegyzést a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETESEKÉRT DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL. ▲ ▲

LEVELEZÉS."ANNA" Köszönet. Köszönet fel szan-
szén. 3774**ALKALMAZÁS.**KERESKEDŐSEGÉD a rétsz. rövidáru
szakmából vidékre felvétel. — Cím az
Aradi Közlöny kiadójában. 3764MEGBIZHATÓ bejáró mindenes szakács-
nő felvétel. Cím az Aradi Közlöny ki-
adójában. 3766MEGBIZHATÓ mindenes-szakácsnő ke-
resteték urházhoz vidékre. Jelentkezés
délután és délután, volt Dobó-ucca 7.,
ajtó 9. 3775**LAKÁS.**KÉT kétszobás és egy négyosztós lakás
központban azonnala kiadó. — Cím az
Aradi Közlöny kiadójában. 200EGYSZOBÁS I. emeleti lakás kiadó. —
Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200KÜLÖNBÉJÁRATU. csinos, butorozott
szobát keresek lehetőleg fürdőszobával.
Címeket az Aradi Közlöny kiadójába ké-
rek. 3162FOTÉREN első emeleti három nagy
szobából és előszobából álló helyiség,
mely főleg üzleti célokra (irodának, di-
vatszalonnak, szabóüzletnek stb.) rend-
kívül alkalmas, azonnal kiadó. Cím az
Aradi Közlöny kiadójában.**Kiadó okt. és nov. 1 re**2-3 és 1 szobás lakások. Kérlekezhetni:
Stern Lipót
háztulajdonosnál, Str. Matei Corvin
(v. Hunyadi-ucca) 1. 3760**VÉTEL ÉS ELADÁS.**A ZSIDÓ ÜNNEPEKRE férfi ílés olcsón
bérbeadó. Érdeklődhetni: „Gaby”-kalap-
salon, Bul. Reg. Ferd. 11. 3769KÜLÖNBÖZŐ SZÖNYEGEK, petróleum
csüngőlámpa, vitrinek, könyvszekrények
intarziás antik szekrények, szekreterek,
vitrinek, asztalok, kredencék, fotelok,
órák, festmények, új hálószoba, zongo-
rák, komplett szobaberendezések, antik
szalónok, álló villanylámpák, fülé sto-
reok és asztalterítők, dísz tárgyak stb.
eladók. SALGÓNÉ bizományi üzlete,
Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-
palota. 1000KERESEK megvételre 150—200 Ltrig
használt vastartályt nyersolaj részére.
Pálffy Bálint, Padureni. 3763KERESEK bronz csüngő petróleumlám-
pát, perzsa bundákat, bunda-béleket,
antik komódokat, vitrineket, szeszlo-
kat, gyári és perzsa szőnyegeket, dísz-
tárgyakat, ezüsttárgyakat, komplett so-
baberendezéseket, stb. SALGÓNÉ bizo-
mányi üzlete, Str. Horia (Széchenyi-u.)
1. Neuman-palota. 1000OLCSÓN eladó sil bunda. Megtekinthető
Str. Tudor Vladimirescu 12., I. 3770NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPANT eladó.
Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1164**Olesó tűzifa**
míg a készlet tart**Olfa Lei 840-től kezdve**10 száraz aprított fa, valamint 10 hasáb
és deronfák legolcsóbb árban.Arad. Calea
Victoriel 1—2**Aufricht-fatelep****BUDAPESTEN**

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyitott
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.

Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!**Gondos szülőnek tudnia kell,**

hogy gyermekeinek iskolászezonra szükség-
letét minden konkurensnél olcsóbban az

EL-BE Haprsnyaházban

szerezheti be,

Strada Románului 3., (volt Zrínyi-ucca).

Nagy választék az összes cikkekben!

MAQUILATURA PAPIR 5 kigros csoma-
gokban, rendkívül olcsón kapható az
Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500**ELLÁTÁS.**HOGY MINDENKI meggyőződhessen a
név Zsáhy-barlangi nyaralás előnyéről.
Fenácio csak 120 Lej. 3413DIÁKOKAT teljes ellátásra vállalko
gyenes zenetanítással, korrepetálással, dr.
Keszey, Str. Bratianu 21. 3767**ÜZLETEK.**NAGY üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím
az Aradi Közlöny kiadójában. 200KORCSMANAK alkalmas nagy üzlet-
helyiség, lakással, forgalmas helyen ki-
adó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhiva-
talában. 200**KÜLÖNFÉLÉK.**GYÖNYÖRŰ ötszobás lakás a város köz-
pontjában olcsón azonnala kiadó. —
Ugyanott különböző berendezési tárgyak,
butorok elköltözés miatt minden elfogad-
ható áron eladók. Cím az Aradi Közlöny
kiadójában. 3779**A HIRDETÉS
beszél, meggyőz,
eredményt hoz.**Minden vállalat, kereskedő célja: A
régi összeköttetést megtartani, újat
hódítani amit csak hirdetéssel érhet el**AZ „ARADI KÖZLÖNY”
KIADÓHIVATALA**hirdetési ügyekben szakszerű ta-
náccsal szívesen szolgál, megbízottja
kivánatra felkeresi. Telefon 151.**Rádió műsor**

— Romániai idő. —

PÉNTEK, szeptember 12.

Bucuresti. 13. Gramofon. 13.50. Gramofon. 18. Mar-
cu-zenekar. könnyű és román zene. 20. Gramofon. 21.
Színház. 21.45. Mascagni: „Parasztbecsület” című ope-
rája gramofonon. — Budapest. 10.15. Hangverseny
1.05. Az Országos Postászenekar hangversenye. 5.
Thury Mária mesél a gyermekeknek. 6. Mórész Pál fel-
olvasása: A váchartyáni nagyszony. 6.30. Eugen
Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye.
7.30. Császár Elemér egyet. ny. r. tanár előadása: Ké-
pek a magyar irodalom múltjából. Közreműködik báró
Szentkereszthy négy Rózsi. 8.10. A Mánditsza-
lonzenekar hangversenye 9.10. Gáspár Jenő novellája.
9.35. Dán est. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult ze-
nekar hangversenye. Dohányi Ernő dr. vezényletével.
Majd: Bura Sándor és cigányzenekarának hangverse-
nye a Royal nagyszállóból. — Belgrád. 18.30. Délutáni
zene. 21. Nemzeti dalok. 21.30. Sztrojanovits Péter he-
gedüestje. 22.45. Uvelcs énekes áriaestje. 23.15. Wag-
ner-zene gramofonon. — Prága. 11.30. Gramofon. 12.15.
Délutáni zene. 16.30. Gramofon. 18.00. Kamarazene.
21. Régi kelta dalok. 21.30—23.30. Férfi takarékoság-
ból. háromfelvonásos bohózat. — Wien. 12. Régi és
új tánczene Gramofonon. 13. Wolfstahl-zenekar. 16.15.
Kamarazene gramofonon. 17.25. Hangverseny. 21.05.
Népszerű-est Wiesberg Vilmos emlékére. 22.05. Adler
Oszkár hegedű- és Schmidt Ferenc zongoraművész
Mozart: C-dúr és B-dúr szonátáját játsza. 22.45. Wa-

cek-zenekar. — EGYÉB EUROPAI NEVEZETESSÉ-
GEK: Hamburg. 21. Auber: „A fekete dominó” c. há-
romfelvonásos operája. — Páris. 21.45. Massenet Griz-
zeldisz c. operája magánzseleplőkkel és rádiózenekar-
ral. — ROMA. 22.06. Brogo: „Bacchus Toscanában” c.
háromfelvonásos operettje a stúdióból.

SZOMBAT, szeptember 13.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Mecopol zenekar,
könnyű és román zene. 20. Gramofon. 21. Kabarést.
23. Tánczene a Lidó-medencéből. — Budapest. 10.15. A
m. kir. 1. honv. gyalogezre zenekarának hangverse-
nye. 13.05. Gramofonhangverseny. 5. A Magyar Cser-
kész Szövetség előadása. No de nyet. Humoros elő-
adás. Tartja: Szektor. 6. Markó Árpád előadása: „Ma-
gyar levelek a török hódoltság korából.” 6.30. A Szé-
kesfővárosi Zenekar hangversenye. Közreműködik:
Molnár Anna (hárta). Neumann László (hegedű) és dr.
Sebestyén Sándor (gordonka). 8.15. Dr. Ábray Zsig-
mond, a Magyar Futballbírák Testülete főtitkárnak
előadása: „A futballbírák munkája”. 8.40. Népszim-
főadás a Stúdióból. „Csizmadia mint kísértet”. Né-
pszimfő 3 felvonásban. Irta: Szigeti József. Rendező:
Kiss Ferenc. Majd: Rácz Béla és cigányzenekarának
hangversenye a Pannónia étteremből. — Belgrád.
18.30. Gyermekezene. 19. Kávéházi zene. 21.30. Énekver-
seny. 21.30. Huszár zongoraművész játéka. 22.15. Jan-
kovich operaénekes dal- és áriaestje. 23.15. Vigjáték.
23.30. Balalajka-zene. — Prága. 11.30. Gramofon. 23.25.
Vendéglői zene. 24.20. Kávéházi zene. — Wien. 12.
Mayer-Aichhorn-zenekar. 14. Szórakoztató gramofon-
16.15. Seidel-zenekar. 19. Ulanowsky, Lili és Braun-

Fernwald Jella dalkettőse. 19.55. Poppy Ábba hegedű-
versenye. Kornau: Cis-moll hegedű szonáta. 23.05.
Benatzky: „Pipsi” című háromfelvonásos zenésbohó-
zata. — EGYÉB EUROPAI NEVEZETESSÉG: Ham-
burg. 20.30. Magyar dalok, Kálmán, Lehár és Strauss
János műveiből.

**Az Aradi Közlöny
apróhirdetéseinek gyűjtőhelyei**

A hirdető közönség kényelmére Aradon az alábbi
helyeken gyűjtőhelyet létesítettünk, ahol ugyanis
az apróhirdetések naponta d. u. 5 óráig adhatók fel.
Naményi-féle papirkereskedés, volt Weitzer
János-ucca.

Biheller-dohánytözsde, volt Andrássy-tér 16.
Karácsonyi-dohánytözsde, volt Weitzer J-n.
Dohánytözsde volt Kossuth-u. 4 szám,
Juhász Gábor fűszerüzlete v. Orczy- és Dezső-
ucca sarok.

Dohánytözsde. Zsidótemplom-épület.
Akinek tehát az Acsev.-palotában levő kiadóhiva-
talunk nem esik útjába, apróhirdetéseit gyűjtőhe-
lyeinken eredeti áron adja fel, mely lapunk más-
napl számában feltétlenül meg fog jelenni!